لة كوردستان بيَت، يا لة ولآتةكاني ئؤروثا، دةسةلآتي باوكسالاري تة نا
تيرؤر، زةوتكردن، رفاندن، سووكايةتي
وضةوسانةوةي ذناني ليَدةبيَتةوة

له كوردستان وله دەرەوە هەندێ حزب، گروپ و كەس هەن، خۆيان بە حزب يا كەسانی چەپ دەزانن، هەندێكيان بە ديموكراتی سەرسەخت، تەنانەت هەندێ ژنی ليبرالّ و"تازە ئۆروپی" هەن، كاتێ يەكێك لە گەلّياندا قسەوباسێك بكات، دەلّێن: "ئێمە ئێستا لە ئۆروپاين!". تەنانەت هەندێ لە پۆست مۆدێرنەكان، لە گۆڤارە بەناوبانگەكەياندا، كوردستان بە"ئەشكەوتێك دەشوبهێنن"، گوايە مرۆڤەكانيشی"تەنها سێبەری شتەكان دەبينن"...ئێستا لە....واتە لە دەرەوەی ئەشكەوتەكەن و لەسەر دنيا دەدوێن...هتد. ئەمانە وادەزانن بە باسكردنی هەندێ ميتۆدی فكری تری ئۆروپی، كوردستان بۆ پێشەوە دەبەن، لە نووسينەكانياندا، دەيانەوێت ببن بە رێگر لەبەردەم ميتودو مێژوو وخەباتی كۆمونيستەكان، ئالآی دژ بە شيوعييەتيان هەلّگرتووە، بەدەست و بە قاچ دەكەونە بەر پێلآوەكانی"ئاغا سپێكان"يان...بەهەمان شێوەش لە مێشكی گەندەلّی راسست وئۆروسێنترستەكان، بارودۆخی ئافرەتان لە ئۆروپا بە بەهەشت دەزانن و وا باسی دەكەن، گوايە ئافرەتان لێرە ئازاديان هەيە، گوايە تەنها لە كوردستان، ئەفغانستان، پاكستان و ئێران باوكسالاری حاكمەو تاوان دژی ژنان دەكرێت. بۆيە لێرەوە كەمپينی هاوپشتی لە گەلّ ئافرەتانی جيهانی سێ رێكدەخەن، بەبێ ئەوەی ئاورێك لە جەهەنەمی نامۆيی وزەبروزەنگ لە دژی ئافرەتان لە ئۆروپا بدەنەوە.

ئەری، ئەمانە خۆيان بە پەيامبەری"ئازادی، مافی مرۆڤ..." دەزانن و تەنها بۆ خۆيان مۆنۆپۆلّيان كردووە، بۆيە جيهانی سێ دەبێ لە بواری تيئۆری گوێ لەمان بگرێت، لە بواری ئابووريدا، پلانەكانی ئەمان جێبەجێ بكەن، مۆدێلی جلوبەرگی ئەمان لەبەر بكەن، كە برسيشمان بوو، ئەوا رەحمەتی سەندوقی دراوی جيهانی فريامان دەكەوێت، تەنها ئەوە نەبێت نەختێك باجی لەسەر وەردەگرن. لە كاتی شەڕيشدا، هێزەكانی ئەمان دێن بۆ كۆتايی پێهێنان بە"دڕندايەتی ئێمە"، كە پێويستمان بە چەك هەبوو، ئەوا جبەخانەكانيشيان بۆمان والآ دەكەن، لەم حالّەتەش ئەگەر پوولی كڕينيشمان پێ نەبوو، ئەوا شەركەتەكانی بيمە، دێنە پێشەوە وبازرگانييەكەمان بۆ سانا دەكەن. ئەمە رووخساری درزی گەمەكەيە، ئەوانەی ناوم هێنان، هەلّدەستن بەم يارييە، منيش ئەوەندە دەلّێم: فەرموون ئاغايان، گەمەی خۆتان بكەن، بەلآم بە گوێرەی توانام، ناهێلّم بەبێ رسواكردنتان لەبەردەم جەماوەری خەلّكی كوردستان، تێپەڕن!

لێرەدا من بە پێچەوانەی ئەوان، دەلّێم: كوشتن، زەوتكردن و بە گشتی چەوسانەوەی ژنان لە كوردستان، ولآتەكانی ئۆروپا ولە هەموو جيهان بەهەمان ئەندازە هەيە، تەنها لەهەندێ لايەن، سستێم، مۆتيڤ و ئيدولۆژييەكانيان جياوازە. لە كوردستان لە ژێر پەردەی ئيسلام وياسای كۆنەپەرستانە بە شێوەيەك پەيرەودەكرێت ولە ئۆرپای مەسيحی وديموكرات ومافی مرۆڤ بە شێوەيەكی تر، بەلآم

باوکسالاری لێرە بێت یا لەوێ، لە ژێر هەر ناووناتورێکەوە بێت، هەمان سەرئەنجامی لێ دەبێتەوە: تیرۆر، زەوتکردن، سووککردن، کرێی کاری کەمتر وهەموو جۆرەکانی چەوسانەوە دژی ژنان. بۆ من گرنگ ئەوەیە: ئەم تاوانانە لەهەموو قوژبنێکی دنیاو هەموو رۆژێك دەکرێن، سەرەرای جیاوازی شوێن، کلتور، ئاین، پلەی گەشەسەندن تا ئەمڕۆ تاوانبارەکە هەر پیاوە(من نالێم هەموو پیاوان وا دەکەن).

بەبەڵگەی رۆژنامەو گۆڤارەکانی خۆیان، هەواڵە دڵتەزێن وکارەساتەکانی ژیانی ژنانی ئێرە(ئەلمانیا وەك نموونە)دەخەمە بەرچاو. لە ئەمڕۆوە(2001/2/6) ئەم دەستپێشخەرییە دەکەم، هیوادارم خوشکان وبرایانی شەیدا بۆ بەشداریکردن لەپیشاندانی راستییەکانی باوکسالاری ونابوتکردنی سیستێمی سەرمایەداری، ودەرخستنی ئەڵتەرناتیڤ بۆ ژیانێکی شایستە بۆ دایك وخوشك وهاوسەرو هاورێ ومنداڵەکانمان، بەشداری ئەکتیف بکەن لە هەواڵ وراپۆرت نووسین، دەربارەی تیرۆر دژ بە ژنان. کاتێ لە کوردستان بووم، بۆ پشتگیری لێکردنی کاروانی ئاشتی، سەردانی رێکخراوی ژنان کوردستان لە سلێمانی کرد، بەرێز کافیە خان، پەروین وچەند خوشکێکی تر پێشوازیان لێ کردین و پشتگیری خۆیانیان پێشاندا. لە کاتی گفتوگۆکەمان، هاتینە سەر بابەتی بارودۆخی زەبروزەنگ دژی ژنان. لەم دانیشتنەدا بەهەمان بۆچوون و مەبەستی تیئۆری ئەم بابەتە، بیروراکانم دەرخست. خوشکە کافیە وئامادەبووانی تر لەم بارەیەوە هاوبیرم بوون و پێشنیارەکەم بۆ بڵاوکردنی هەواڵی زەبروزەنگ دژی ژنان لە وڵاتانی تری دنیا وبەتایبەتی لە وڵاتانی ئۆروپا بە باش هەڵسەنگاند. من لێرە بەڵێنەکەمیان بۆ جێبەجێ دەکەم. هیوادارم لە کوردستانیش کەمپینی سۆلیدارتێت لە گەڵ خۆشکە ئۆروپییەکانیان، لەدژی وەحشیگەری باوکسالاری لە وڵاتانی "کۆمەڵگای مەدەنی و مافی مرۆڤ و لانکەی دیموکراتییەت وشارستانییەت" ئۆرگانیزە بکەن!!

*****

رۆژنامەی (بیڵد)، رۆژانە نزیکەی دوو ملیون دانەی لێدەفرۆشرێت، رۆژنامەیەکی ئاست نزم وراسترەوە! هەواڵەکان بە کورتی وەریاندەگێڕم

*بیڵد لە2001/2/7:هاینریش. ئێس، تەمەن 57، خەڵکی موینشن، لەکاتی نوستندا سەرین دەخاتە سەر رووی هاوسەرەکەی(تیریزا. ئێس)ودەیخنکێنێت. هاینریش ئاغا ئەم تاوانە لەبەر خاتری دەزگیرانە تازە و گەنجە کینابیەکەی (29 ساڵ)پێهەستاوە.

* کاك هۆشیار بەم شێوەیە باسی بەرنامەی(من مێرد بە ملیونێر دەکەم) بۆم دەکات: بەرنامەکە داوای 50 ئافرەتیان کرد، بەڵام هەر جارێك نزیکەی50000هەزار ئافرەت دەیانویست بەشداری لەم بەرنامەیە بکەن. ملیونێرەکە لە ناو کابینەیەك دادەنیشت، کەس نەیدەبینی وهیچ ژنێك بۆی نەبوو بیبینێت یا پرسیاری لێ بکات یا بزانێت تەمەنی چەندە، ئیش و کاری چی دەکات، بەپێچەوانەوە پیاوەکە بۆی هەموو پرسیارێك و داواکارییەك بکات. گرنگ ئەوەیە کابرا ملیونێرە....

*تۆلگە و یانا، دوو کچی لیتوانین، دوو گەنج هاتوون بۆ ئەلمانیا کاربکەن، بۆ ئەوەی مەرەخەسی کارکردن وەربگرن، ناچاربوون بگەڕێن بۆ مێردکرن و خۆیان دەفرۆشت(ئەم دوو ژنە نموونەن بۆ سەدان هەزار ئافرەتی رۆژهەڵاتی ئۆروپا، سەدان هەزار ژنی لاتین ئەمریکایی، ئەفریقایی وباشووری

ڕۆژهەڵات کە بەم شێوەیە دەژین، بگرە زۆر خراپترو وەحشیانەتر مامەڵەیان لەگەڵ دەکرێت. ڕەنگە ئەم دوو کچە لەبەراوردکرنیان لە گەڵ ژنانی تردا، زۆر بەختەوەرتر بن! !کابرایەك ماڵێکی بۆ بە ئیجار گرتبوون، و خواردنی بۆ دەکڕین، بەرامبەر بەوە لە گەڵیاندا رایدەبوارد، لەپاشاندا دەرکران! !

(2)

ئەم وەحشیگەریانە لێرە دەیخوێننەوە، لە سلێمانی یا لە هەولێر رووی نەداوە، لە بنکەی"شارستانییەت، دیموکراتی ومافی مرۆڤ" روویانداوەو بەچەندین شێوە هەموو ڕۆژێك دووبارە دەبنەوە:

*کرستینە، تەمەن11ساڵ، خەڵکی (شترویکلینگ)ە لە 3/16وە بزر ببوو. پاشان دەرکەوت پیاوپك رفاندویەتی، زەوتیکردبوو بەچەقۆ برینداری کردبوو، پاشان خنکاندبووی، ئەم منداڵە بە مردوویی لەناو دارستانەکانی(ئیمسلاند) دۆزرایەوە.

– ئەم زانیاریانە لە ماڵپەری Frauennews وەرگیراون–

* یوفۆنا، تەمن 12 ساڵ، لە یولی1995دا، لەپینۆچەرزی(براندنبۆرگ)، لەلایەن پیاوێکەوەزەوتکرا وپاشان کوشتبووی..

* ئانێتە،تەمەن 15 ساڵ، لە 1995دا لە(شتاین هودە)زەوتکرابوو وپاشان کوشتبوویان. تاوانبارەکە ئێستایش دەستگیر نەبووە.

* ماریا، تەمەن7ساڵ، لە نۆڤەمبەر/1995 رەفێنرا و زەوتیانکردبوو و پاشان کوشتبوویان.

* ئەلمەدینە، تەمەن6ساڵ، لە مانگی دووی/1996 لە(زیگن) رفاندیان، زەوتیانکردبوو پاشان کوشتبوویان.

* کلاودیا، تەمەن11ساڵ، لە مانگی1996/5 لە(گریچن برۆیش) رفاندیان و پاشان سووتاندبوویان.

* ناتالیا،تەمەن7ساڵ، لە سیپتەمبەری/1996(ئیفاخ/ئۆبە بایرن) زەتکرابوو و پاشان خنکێندرابوو

* کیم، تەمەن7ساڵ، لە بەنوەری/1997دا لە (فیرل/فریسلەند) رفێنرا و پاشان خنکاندبوویان.

* لۆرن،تەمەن9ساڵ، لە یولی/1997. هەمان چارەنووس.

* جێنیفەر،تەمەن11ساڵ لە یەنیوەری 1998. هەمان چارەنووس.

*کارلە،تەمەن12ساڵ، لە مای/1998. هەمان چارەنووس.

* کرستینە، هەمان چارەنوس.

* جێسیکا، لە ئۆکتۆبەر، زەوتکرابوو و پاشان کوشتبوویان.

ئەم ئامارانەی خوارەوە لەسەر زەبروزەنگی سێکس دژی منداڵان، لەلایەن بنکەی منداڵپارێزان/شاری هامبۆرگ لە 1996دا ئامادەکراوە.

40٪ تاوانبارەکان باوکی منداڵەکان

18٪ ناسیاو وبرادەر و هاوسێ

14٪ دۆستی دایکی منداڵەکان

11٪ خزمی نێرینەی منداڵەکان

5٪ پیاوی نەناسراو

تێبینی: 3/2 قوربانیان مێینەن

هەواڵەکانی2001/2/12 ڕۆژنامەی بیلد

*ئینۆڵ شتات: کرستینا(39ساڵ) و هانز پیتەر(42ساڵ) پێش 22ساڵ مێردیان کردووە. ئافرەتەکە جیابووەوە و بۆ خانویەکی تر گواستبیەوە. پاش چەند ڕۆژێك گەڕابووەوە بۆ ماڵی پیاوەکەی، جلوبەرگەکانی ببات، هاوسەرەکەی بە چاقۆ کەوتە گیانی وکوشتبووی. پاشان خۆیشی کوشتبوو. ئەم خێزانە دوو منداڵیان بەهەتیوی لە دوای خۆیان بەجێهێشت.

*فرانکفۆرت: خاوەن ستۆدیوی سێکس(41ساڵ) لە ماڵەکەی خۆیەوە، بەتەلەفۆن پەیوەندی بە پۆلیس کرد"خێرا وەرن"... پیاوێکی(46ساڵ)ە لەناو ستۆدیوکە لەناو گۆمی خویندا بوو. یەکێك بە چەکوش بەسەریدا کێشابوو. تاوانبارەکە دۆستە کۆنەکەی خاوەن ستۆدیوی سێکسە بوو کە لە دیسەمبەری ساڵی ڕابردوودا لێی جیابووەوە.

ڕۆژنامەی(بیلد) لە 2001/2/13

*دۆرتمۆند: پاش دە ساڵ هاوسەری، کرستینە(34ساڵ) لە پیاوەکەی جیادەبێتەوە. لە دوا پێگەیشتنیاندا، یورگن.پ(42 ساڵ، پسپۆری کۆمپیوتەر) کریستینە دەخنکێنێت ولاشەکەی دەخاتە جانتایەك، بۆ ئەوەی بە ئۆتومبیلەکەی ببیات و لەناو دارستانێك فرێی بدا...

پاسکیلەی

بەفر داپۆشیبوو، بەڵام؟!

لە ڕۆژێکی ئاسایی لە ڕۆژانی زستاندا، بەفر هەموو دارو درەخت، ماڵ و جادەکان پۆشیبوو، لە وانەش پاسکیلێکی ئاسایی لە تەنیشت جادەی نێوان ماڵەکان و دارستانەکەی تەنیشتی. دنیا بە ڕووکەشی لە ئالآی ئاشتی دڵڕەوێن دەچوو، هەر ئەتگۆ کراسی بووکێنی لەبەر کردووە. بێگومان ئەگەر وێنەگرێکی لێهاتوو لە تەنیشتییەوە تێپەڕیبا، یەکسەر بۆ یادگاری یا بۆ لاپەڕەی ڕۆژنامەیەك دەیان وێنەی بۆ دەگرت...هەروا لەوانەیە چەندین شوفێر، ئاوڵ و ناسیاوەکانیان لە تەنیشتیەوە تێپەڕین، بەبێ ئەوەی شتێکی نائاسایی جەرگبڕ، یا خۆش بە خەیاڵیاندا هاتبێت. ڕەنگە هەر سەرنجیشیان ڕانەکێشابێت، ڕەنگە ئەوپەڕی پێیان وا بووبێت، پاسکیلێکی دزراو یا پەککەوتووە یا خاوەنەکەی لەوێ بەجێی هێشتووە و بۆ پیاسەی ناو دارستانەکە ڕۆیشتووە. هەڵبەت پرسیارێك لەبارەی خاوەن

پاسکیلەکە، بۆ نموونە پیاوە یا ئافرەت، کچە یا لاوێکی هەرزەکار، کرێکارە یا پرۆفیسۆرێکی زانکۆ، فەرمانبەرێکە یا خانەنشین، پەنابەرە یا ئەلمان هیچ بایەخێکی وایان پێنەداوە. جا کێ ئەوەندە کات تەرخان دەکات بۆ پرسیار و وەڵام لە بارەی پاسکیلێك؟ من بڕوا ناکەم کەسێکی وا هەبێ، لە کاتێکدا سەرماو سۆڵ تەنگی بە خەڵك هەڵچنیبێت. ئاشکرایشە لە زستاندا دانیشتیوانی ئێرە ئەگرەسیف، مۆن و دڵتەنگ دەبن، زیاتر کناری بێدەنگی دەگرن، چاویان پڕ بە ئێرەیی پڕ دەبێ لە بەرامبەر وەڵاتانی باشووری گیتی، دەیانەوێت خۆرەکەشمان لێ بستێنن، ئەگەر ڕێگایەك هەبوایە، بە رۆژ بگات، ئەویشیان داگیر دەکرد، یا لە سەری باجیان لە ئێمە وەردەگرت، نەیاندەهێشت تاقە تیشکێکیش بەرمان بکەوێت،.شەو و رۆژ خەون بە رۆژ دەبینن، کتومت ئەڵێی بەڵایان بەسەر هاتووە یا کاتژمێرێکی شووم رووی تێکردوون و نەك وەرزێکی ئاسایی لە وەرز و دەورانی سرووشتی ئەم ئەستێرە سەوز و باڵابەرزە و دەگمەنە، کە بەبێ زستان مەحاڵ دەبوو مرۆڤ و دارو درەخت لێ سەوز ببێت.

ئەو رۆژە هیچ کەس لەم دنیایە چاوەڕوانی ئەوە نەبوو، پاسکیلێکی بە بەفر داپۆشراو و بەجێماوی سەر ڕێگایەك لە ڕێگاکان، ببێت بە رۆژی رووداوێکی کارەسات و جەرگبڕ، بە سەرەتا وهێمایەك بۆ هەواڵێك، مرۆڤ قیز بکات لە خۆی کەوا فیگوری وا هەن، بە رەواڵەت لە مرۆڤ دەچن، بەڵام بە کردەوە لە دڕندەیەکی وەحشەتناك.

لە رۆژی...کاتژمێری... و ...چرکە لە ... کیژۆڵکەیەك بەناوی ئولریکە(11 ساڵ) شوێن پەنجەی دیار نەما. ئەم خونچە گوڵە لە سەرەتای بەهاری ژیانی بوو، بێگومان بە دڵ و دەروونەوە چاوەڕوان بوو لە جوانترین هەڵپەڕکێ و گۆرانی بۆ ژیان بەشداری بکا، چاوەڕوان بوو لە ساڵانی داهاتوودا، خۆشەویستەکەی ماچ باران بکا، تابلۆی ئازادی مرۆڤ بکێشێت... بەڵام دەرکەوت ئۆلریکە پاسکیلەکەی لەوێ بەجێ نەهێشتووە یا تایەری پاسکیلەکەی پەنچەر نەبووە، ئۆتۆمبیلێکیش دەست و قاچی نەشکاندووە یا ....

دایك و باوکی خۆزگەیان بەوە دەخواست، یاری چاوشارێکێ لە گەڵیان بکات، پێکەوە لە گەڵ کچ و کوڕێکی دۆستی بۆ سەردانێك ڕۆیشتبێت. دایك و باوکی بە هەموو هەواڵێك قایل بوون، تەنها ئەو هەواڵە نەبێت کە چاوەڕوانیان دەکات و هەموو دونیا دەهەژێنێت. بەترس و لەرزێکەوە کەوتنە سۆراخی، بەڵام هیچ زانیارییەکیان لە بارەیەوە چنگ نەکەوت. شەونەخونی ڕەزا قورس بوو بە مێوانیان، ئەوەی لێی دەترسان، روویداوە: کچەکەیان یا کوژراوە یا لەلایەن پیاوێکەوە رەفێنراوە...

پاش چەند رۆژێك، ئوتۆمبیلێکی سوتێنراو لە ناو دارستانەکە دۆزرایەوە، کە ناوەکەیان پشکنی، ئاسەواری جلوبەرگی ئۆلریکەیان لەسەر دەستنیشان کرد. هەشت رۆژ بەسەر ئەم نهێنییە بەسەر چوو، حکومەتی ئەلمانی، فڕۆکەی تۆرنادۆ بە کامیرای تایبەتەوە هەستاند بۆ پشکنینی ژێرزەمینی ئەو ناوچەیە، نەبا تاوانبارەکە ئۆلریکەی کوشتبێت و لە شوێنێك ناشتبێتی. لە هەمان کاتدا، بە یارمەتی دانیشتوان، (فانتۆمی) گەنجێکی پرچ کورت، خاوەن سیمایەکی ئاسایی، ڕۆح سوك بڵاوکرایەوە. ئەم گەنجە لەوە نەدەچوو چاقۆکێش، ئەلکوهولیکە یا تاوانبار بێت. لەوەیش نەدەچوو نەخۆشی دەروونی هەبێت. لە پیاوێك دەچوو وەك هەر پیاوێکی تر! ! دەتوانرا بوترێت خەڵکی ئەسپانیایە، عەرەبێکە،

ئەمریکاییە، تورکە، کوردە، ئێرانیە، مەکسیکییە، یوگسلافی، فەرەنسی یا ئەڵمانییە و تەمەنی ناگاتە بیست و پێنج ساڵ. رەنگە دەیان کچ چاوەڕوان بوون باسی خۆشەویستی لە گەڵیاندا بکات، کاتێکی پڕ سۆز لە گەڵیدا بەسەر ببەن، هیچ نەبێت بۆ جارێکیش، یا ببێت بە هاوسەریان، بە باوکی باشی کۆرپەکەیان.....

رۆژانە، ئەم کارەساتە لەهەموو سوچێکی ئەم دونیایە روو دەدات، بەبێ ئەوەی ناسیونالیتێت، ئاین، زمان، شوێنی جوگرافی، ئاووهەوا و جۆری خواردن رۆڵێك ببینێت. بە پێچەوانەی پڕوپاگەندە درزیوەکانی دەوڵەتە ئۆروپییەکان و هەندێ گێلە پیاو و ئافرەتی جیهانی سێی وێرانکراو، کە شەو و رۆژ باس لە بوونی ئازادی و هاوسانی ئافرەتانی ئۆروپا دەکەن. دەکرێ ئۆلیریکە ناوبنێین سەمیرە، کەژاڵ، زیبا، جولێت، ئەلکساندرا یا ناتاشا. هیچ جیاوازییەکیان نیە! لەم هاوکێشەدا، شوێن بایەخی خۆی لەدەست داوە، ئەلمانیا، ئەفغانستان، کوردستان، غانا، ئەمریکا و سوید و یابان تەنها ناون بۆ هەمان شوێن. تاوانبار هەمیشە پیاوە و قوربانیان ئافرەت و منداڵ.....

پاش چەند رۆژێك هەموو تاوانەکە ئاشکرا بوو: تاوانبارەکە، پاش رەفاندنی ئۆلریکە، چەندین رۆژ زەوتیکردووە و پاشان کوشتویەتی......

بەرێزەکان سەرتان شۆڕ بکەن، ئەزانن ئەمە مانای چییە؟

2001/5/26

تێبینی:

1/ بۆ ئەوەی بە هەڵە لە من تێنەگەن، دەبێ بڵێم: ژنان... بزووتنەوەی ئافرەتانی کۆمونیست بەهێز بکەن.

2/ ئیمرۆیش(5/24) پیاوێك لە بەر دڵپیسی هاوسەرەکەی خنکاندووە(رۆژنامەی بیلد)

گەورەترین یانەی منداڵ زەوتکردن ئاشکرا بوو

پرۆفیسۆرێکی زانکۆی ئەڵمانیش دەستگیرکراوە

لەندەن: ناوی یانەکەیان زۆر بێ مەزەرەت دەهاتە بەرچاو(Wonderland Club) واتە یانەی وڵاتی سەرسەرهێنەر. بەڵام لە پشتی ئەم ناوەوە، گەورەترین بازنەی منالٚ زەوتکردن خۆی حەشار دابوو. ئەم یانەیە، سەرۆك، بەرپرسی دارایی، دەستوریشیان هەبوو. یەکێك لە مەرجەکانی وەرگرتنی ئەندامی نوێ: دەبێ هەر ئەندامێکی نوێ، 10000هەزار وێنەی پۆرنۆی منداڵان لەژێر تەمەنی 13 ساڵ لە گەڵ خۆی بهێنێت. ئێستا حەوت کەس لە رێکخەرانی ئەم یانەیە بۆ ماوەی 12–30مانگ سزای زیندانیان لەسەر درا. یانەکە ئەو کاتە ئاشکرابوو،(Allison)ی تەمەن 8ساڵ لەلایەن باوکی

ناسیارێکیەوە زەوتدەکرا وراستەوخۆ لەبەردەم کامیرا ڤیدیوی ئینتەرنێت، پێشانی یانەکەی دەدا. پۆلیس لە 14 وڵات لەهەمان کات هێرشیان بردە سەریان ولە 180ئەندامی یانەکە،107ئەندامیان دەستگیرکرد. یەکێکیان پرۆفیسۆری زانکۆیەکی ئەلمانییە. ئەم ئەکتسیونە، لە ئەکتە نهێنییەکانیاندا ناوی(ئۆپیراتسیونی کاتدراڵ)بوو. ئینتەرپول دەستی گرت بەسەر 750 هەزار وێنە و1800 ڤیدیوی کۆمپیوتەر کە زەوتکردنی سێکسی1263منداڵ پێشاندەدەن. پۆلیسێکی ئۆسکۆت لێندیارد وتی: ئەمە خراپترین شت بوو بینیبێتم، زۆربەی قوربانیان، لەژێر تەمەنی 10ساڵ بوون و یەك کۆرپەیەکی 3مانگیشی تێدا بوو.

(ئەم هەواڵە لە گەڵ وینەی شەش کەس لە تاوانبارەکان بلأوکرابووەوە).

بۆ زانیارییەکی زیاتر: پێش چەند ساڵێك لە شاری گوێتنگن(ئەلمانیا)، دایك و باوکێك گەوادیان لەسەر کۆرپەکەیان (2–3مانگان)دەکرد، رۆژنامەنووسێك کامیرای شاراوەی لە گەڵ خۆی هەڵگرتبوو و لە گەڵیاندا مامەڵەی دەکرد. هەموو قسەکانشیان تۆمار کردبوو. ئەمە لە تەلەفزیون پێشاندرا.

*لەسەرووی ئەم هەواڵە وێنەیەکی رووتی(Kate Moss)لە گەڵ قسەیەکی بلاوکراوەتەوە. تێدا دەڵێت: بازرگانەکانی مۆدەی جلوبەرگ منیان فێری ماددە بێهۆشکەرەکان کرد.

*لایبزك: هارالد.ئێم(51ساڵە) لەماڵەکەی خۆی لە گروێناو16بە مردووی دۆزرایەوە. راپۆرتەکە هۆی کوشتنەکەی دیاریکردووە: دڵپیسی!!!

* رۆژنامەی بیلد لە 2001/2/15

* بەرلین: ئەندریاسی تانبار لەبەردەم دادگا: پیاو دەتوانێت بەرووی کیژی بەدکار، بەدکاری بکات.

ئەندریاس. گی(27ساڵ)40جار چەقۆکەی کێشاوە بە گیانی کچە پورەکەی‌نینا(14ساڵ) وپاشان لەسەر لاپەڕەیەك نووسیبوو"سەفەر سەلامەت"و لە سەر لاشەکەی بەجێ هێشتبوو.

* بێرتۆ. بی(ساڵ36)رفێنەرەکە سۆفیا. ڤی(9ساڵ)، دانی نا بە دوو تاوانی تری زەوتکردن.

فرانکفۆرت: ئەم شەو لە فریدبێرگ، میکە یۆت، بۆ پۆلیس تەلەفۆنی کرد: کارێکی خراپم کردووە، ئوتومبیلێك بنێرن.

کاتێك پۆلیس دەگەنە لای، دەبینن، هاوسەرەکەی ودایکی کوشتووە...

*رۆژنامەی(هامبۆرگە مۆرگن پۆست لە 2/19)،هامبۆرگ: سڤێن بویتشە(32ساڵ)خۆشەویستە کۆنەکەی وهەردوو کچەکەی دورێتە(14ساڵ)ومۆنیکا15)دەکوژێت. تەنها نیکۆلیتا(11)لەدەستی ئەم تاوانیارە رزگاری بوو. ئەم تاوانە لە31/ئۆگۆستی ساڵی رابردوو روویدا وسبەی لە هامبۆرگ دادگایی کردنی سڤێن دەستی پێدەکات.

رۆژنامەی(بیلد)لە2/19،(ڤیزبادن): تۆبیاس.ئۆ(30ساڵ) پەنجەرەی ماڵی هاوسەرە لێجیابووەکەی شکاند وچووە ژوورە. تۆبیاس مێشکی لەسەر نەما کاتێك هاوسەرە نوێکەی ئافرەتەکە دەبینی. یەکسەر دەست بۆ دەمانچەکەی دەبات ودەیداتە بەر فیشەك و بەسەختی برینداری کرد.پاشان خۆی بە پۆلیس تەسلیم کرد.

رۆژنامەی بیلْد لە 2/20: کۆرپەیەکی دوو ساڵانە زەوتدەکرێت

هامبۆرگ: خێزانێك بۆ شایی ناسیاوێکیان لە لوینەبێرگ مێوانی دەکرێت. شەو دوو منداڵەکەیان بۆ نووستن دەبەن. لە کاتی سەردانی دڵنیابوون لە نووستنی کورپەکانیان، دەبینن، یەکێکیان دیار نیە. بەپەرۆشییەوە بۆی دەگەڕێن، دەبینن کابرای(50)ساڵە، بەبەکەی زەوت کردووە!!...

ماینز: پیاوێك دۆستە کۆنەکەی دەداتە بەر چاقۆ، پاشان بە ئۆتومبیلەکەی خۆی قوتار دەکات، بەڵام ئەوەندە بە پشوکاوی وبە خێرایی لێبخوڕیبوو، لە پێشگری کنار پردێکی کێشا وگیانی لەدەستدا.

((سوێند دەخۆن کە ئەم کابرایە نە موسلمان بووە و نەیش ڕۆژهەڵاتی، بەحەوت پشتی 100٪ ئۆروپی بووە!!))

مۆدێرن ومەدەنییەت!!

لەکاتی ئەم نووسینەدا، بیروبۆچوونی خوشکێکی بەڕێزم بەناوی گەشاو مەحەمەد(لێپرسراوی سەنتەری پارێزگاری لە ژنانی کوردستان لە دەرەوەی وڵات، نوێنەری ڕێکخراوی سەربەخۆی ئافرەتان لە ئەلمانیا وئەندامی کۆمیتەی ئەلمانیای ح. ك.ك.ا خوێندەوە. بەباشی دەزانم سەرلەنوێ وتارەکەم لێرەیش شوێنی بۆ بکەمەوە، هیوادارم بۆ هەموومان سوود بەخش بێت. ئەو نووسینە وەڵامێك بوو بە بۆچوونەکانی خوشکە گەشاو لە بڵاوکراوەی یەکسانی(ئۆرگانی ڕێکخراوی سەربەخۆی ئافرەتان، ژمارە26، لاپەرە 3):

پاش ئەوەی گەشاو خان، باسی قەدەغەکردنی لێدانی منداڵ دەکات لە ئۆروپا، یا چۆن ئۆروپێکان بە قیزەوە تەماشای ئەو کەسە دەکەن، ئەگەر بە بەرچاوی خەڵکەوە پێ بنێ بەسەر کۆترێك یا هەر ئاژەڵێکی تر، تەنانەت گەر ئاژەڵەکەش زیانبەخشیش بێت، بە دڕندەو نەخۆش چاوی لێدەکەن...هتد، نووسیویەتی: من ئەم قسانەم بۆیە کرد، هەتا پێویست بەوە نەکات، قسە لەسەر ئەوە بکەین، کە کوشتنی ئینسان چۆن تەماشای دەکرێت لە نێو خەڵکێکی ئاوها مەدەنی و مۆدێرندا...

ئەگەر ئەم خوشکە بەیناوبەین تەماشای رۆژنامەی(بیلد)بکات، نەختێك بۆی دەردەکەوێت، لەناو ئەم کۆمەڵگا زۆر مەدەنی ومۆدێرنەدا، رۆژی چەند ئافرەت دەکوژرێت، زەوتدەکرێت، بریندارو سوکایەتی پێدەکرێت. هەروا سوودێکی زۆر وەردەگرێت، ئەگەر بڕوات سەر لە(ماڵی ئافرەتان)بدات، بۆ ئەوەی بەچاوی خۆی ببینێت، چەندین هەزار ژن لە دەستی پیاوە مۆدێرنەکانیان، پەنایان بۆ ئەو ماڵانە بردووە!! گومانیشم لەوە نیە، کەوا بۆچوونەکەی خۆی رەتدەکاتەوە، ئەگەر چاوێکیش بەنەخۆشخانە دەروونییەکانیش بگێرێت، تا ببینێت چەندین هەزار ژن کچ توشی نەخۆشی دەروونی هاتوون. نازانم خوشکی خۆشەویستم چاوی گێراوە بە لاپەڕەی رۆژنامەکان، کە لە لانی کەمەوە 1-2لاپەرەیان تەرخان کردووە بۆ سۆزانچێتی وبەخۆهەڵدانی ژن، بۆ ئەوەی پیاویان دەستبکەوێت، یا چۆن بە رێگای رۆژنامەوە بۆ خۆشەویستی وشووکردن دەگەڕێن؟؟!(ئازادییە وئازادی...). شان بەشانی ئەمانەیش، وێستگای پاسەکان، سەر دیوارەکان، گۆڤارەکان، لەسەر بەرگ یا لەسەر لاپەڕەکانیان، چی ریکلامی ئۆتۆمبیل، تەلەفۆن...هتد وێنەی ئافرەتێکی رووت بڵاودەکەنەوە. ئایا ئەمە وەحشیگەری نیە، ئافرەت(دایك، خۆشك، هاوسەرو منداڵەکانمان، هاورێی کار وفکرو بەگشتی ژنان) بەو شێوەیە مامەڵەیان لەگەڵدا بکرێت؟ ئایا ئەمە مەدەنییەت ومۆدێرنیتەیە؟چ جیاوازییەك هەیە لە نێوان کوشتن، تەحقیرکردن،زەوتکردن وسووککردنی ئافرەتان لە کوردستان ولێرە یا هەر شوێنێکی تر؟

پێشی سێ هەفتە(لە کاتی نووسینی ئەم ووتارە)لەشاری هامبۆرگ700پۆلیس هەستان بە گەورەترین هێرش وپشکنین لە دژی ئەو ژنانە وا بە رەش(باج نادەن)کاری سۆزانی دەکەن، زۆریان بە کۆمەڵ دەسگیرکران. زۆربەیان خەڵکی پۆلەندا، روسیا،چیك، سلۆڤاك وخوارووی رۆژهەڵاتی ئاسیا بوون کە یەکسەر سنوورداش دەکرێن. کەناڵەکانی تەلەفزیون بەشانازییەوە ئەم"چالاکییە قارەمانای پۆلیس"پێشاندەدا. ئەم ئافرەتانە لەلایەکەوە هەژاری ونەبوونی پاڵی پێداون لەشیان بفرۆشن، بۆ نموونە یەکێکیان ووتی"لەرۆژی لەدایکبوونمدا پارەم نەبووە دوو ناسیاوم مێوانداری بکەم" لەلایەکی تریشەوە کەوتوونەتە داوو فێڵی مافیای پیاوە مەدەنی ومۆدێرنە گەوادەکانی ئۆروپا. بۆ ئاگادارییەکی زیاتر: سۆزانەکان بۆیان نیە شکات لە گەوادەکان بکەن، دادگا بڕوا بە قسەکانیان ناکات!!بۆ ئاگادارییەکی زیاتر: ساڵانە نزیکەی300-400هەزار پیاوی مۆدێرنی کۆمەڵگای مەدەنی بۆ سێکس لەگەڵ کیژۆڵە، بۆ فیلیپین وتایلەند سەفەر دەکەن.

بەراستی نازانم، ئایا پێویست بەوە دەکات بنووسم، کە ژنانی کرێکار کرێی کەمتری پێدەدرێت لە پیاوی کرێکار؟. ئایا دەزانیت داگیرکردنی ئەلمانیای رۆژهەڵات بووە هۆی ئەوەی زۆربەی ژنانی بێکار بکرێن؟درووشمی (ژن بۆ ناو موبەق و منداڵ بەخێوکردن)جێ بەجێ دەکەنەوە. ئەی ئافرەت"مەکینەی منداڵ درووستکردن نیە"!!، بۆچی سەردەمی خەلافەت وشەڕی خاچپەرەستەکانە(ئەم دەربڕینە بۆ کوردستان بەکاری هێناوە)لە ئۆروپای مەدەنی ومۆدێرندا ئافرەتان بەم جۆرە بکوژرێن وسوك ورسوا بکرێن؟

دەسەڵاتی باوکسالاری لێرە وەك کوردستان باڵادەستە. جێگای شەرمەزارییە ژنان بەلایەکیان رازی بن. هەروا گومانم نیە لەوەی کەوا لە کوردستانیشدا، کەم نین ئەوانەی دژ بە زەبروزەنگ وتاوان

وسووككردنی ئافرەتان خەبات دەکەن، بەڵام بەس ناکات، دەبێ ئافرەتان هوشیارترو کونجاوترو زیاتر فشار بهێنن بۆ دامودەسگاو ئیدۆلۆژییە باڵادەستەکان وپەیوەندییە کۆمەڵایەتییەکان... گرنگ ئەوەیە ئەمڕۆ زیاتر لە جاران باسی ئەم لایەنە دەکرێت، ئەمە خۆی لە خۆیدا شۆڕشێکە، هیوادارم فشارەکەتان زیاتر وبەرینتر بێت....

سەرکەوتوو بێت بزووتنەوەی دایك وخۆشك وهاوڕێ وخۆشەویستەکانمان !

****

ئەوە دەسەڵاتی باوکسالاری وئاینەکانییەتی،

لەسەر بنەمای موڵکایەتی تایبەت بونیادنراوەو ئەم هەموو تاوان و

زەبروزەنگ وسووکایەتی پێکردن وئەپارتەهایدە دژی ژنان

بەرهەمدەهێنێت.

****

بزووتنەوەی ژنانی بۆرژوازی

لە نووسینی کلارا زێتکین

بزووتنەوەی ژنانی بۆرژوازی، کۆرپەی شێوەی بەرهەمهێنانی سەرمایەداریە ولەسەر بنەما ئابووریێکەی پێکهاتووە. ئەم بزووتنەوەیە هەڵگرو هێزی پاڵپێوەنەری هەوڵدانی هاوسانێتی کۆمەڵایەتی ژنان لەناو ماڵ وخێزان لەناو دەبان. واتە لەناو بردنی مەرجەکانی خاوەنداریێتی رێکخستنی کۆمەڵایەتی پێشووبوو، ئەو فۆرمە ژیانەی کە بریاردەری ژیانی ئافرەتان بوو و خستنی ژێر دەسەڵاتی پیاوان.

بنەرەتی ئەم گۆڕانکاریە بریاردەرە، بریتیە لە پێکهاتنی ئامێرو هێزی بەرهەمهێنان و پێشکەوتنی تەکنیکی ئابووری، کە لەسەر زەمینەی بەکارهێنانی زانستیانە بنیات نراوە. ئەم پرۆسێسە لەنێو گەشەسەندنی شارە هاوچەرخەکان سەری هەڵداوە، لەنێو ئەو ئافرەتانە کە کاتی خۆی بەکاری نێوماڵ و گشتوکاڵیەوە خەریك بوون.

ئەم گۆرانکاریە نوێیەی ناو ئابووری کۆمەڵگای بۆرژوازی، مەتەرەسی سەرەکی بزووتنەوەی ئافرەتانی هاوچەرخ پێکهێنا و پێ بە پێی ئەم گۆرانکارییە،جەماوەری ئافرەتان گەشەیەکی بەرینی کرد، بەپلان ورێکخستن بۆ ئازادبوونیان،لەسەر ئاستی یاساو دەسەلاتی کۆمەڵایەتی پیاو، تێدەکۆشین وهەوڵیان دەدا بۆ یەکسانی مرۆڤانەی ئافرەتان لە گەل پیاواندا.

بزووتنەوەی ژنانی بۆرژوازی بۆ داخوازی بنەرەتی یەکسانبوونی یاسایی وکۆمەڵایەتی سەرجەمی ئافرەتان لە گەل پیاواندا تێدەکۆشین. رابەرەکانیان لافی ئەوەی لێدەدەن کە بەئەنجام گەیاندنی ئەم داخوازیە بۆ هەموو ژنان بەبێ جیاوازی، هەمان واتای ئازادیبوون هەیە.

ئەم بۆچوونە هەڵەیە. ئەم ژنانە نابینن، یا نایانەوێت ئەو راستیە ببینن، کە بڕیاردەری راستی بۆ ئازادی کۆمەڵایەتی ومروڤایەتی، ئازادبوونە لە کۆیلایەتی کۆمەڵگای بۆرژوازی...کە کۆمەڵگایەکە

لەسەر شێوەی بەرهەمهێنانی سەرمایەداری بنیات نراوە، لەسەر ناتەبایی چینایەتی نێوان بۆرژوازی و پرولیتاریا دابەشبووە،لەسەر دابەشبوونی نێوان چەوسێنەران و دەسەڵاتداران لەلایەکەوەو چەوساوەکان وژێردەستەکان لەلایەکی ترەوە. لێرەدا سەر بە ئەو یا ئەم چین، دوا بریاردەرە بۆ بارو شێوەی ژیانی ئافرەتان، نەك یەکێتی ئافرەتان وەکو جەستە. ئەو یەکێتیە لە خزمەتی دەسەلاتدارو بریارەکانی پیاوەکاندایە و کەم تا زۆر ژنان بە بێ مافی دەمێننەوە ودەچەوسێنەوە .

یەکسانی جەستەیی و رووکەشانەی ژنان لە گەل پیاواندا، لە تێکستە یاساییەکاندا بۆ ژنانی ژێر دەستە وچەوساوەکان، هەروەك پیاوانی هاوچینەکانیان(کرێکاران وزەحمەتکێشان)،سەرەرای لەیەکچوونی گیانیان لەگەل پیاوانی بۆرجوازیدا، دووپاتی هیچ یەکسانی وئازادیەکیان ناکات. هۆکانی ئەم جیاوازییە، لە بنەڕەتی ناکۆکییە چینایەتێکاندایە، واتە مولکایەتی تایبەت. ئەوانەی وا بەڕاستی و بە کردەوە، داخوازی رزگاری ویەکسانی تەواو دەکەن، دەبێت هۆی سەرەکی کوێلایەتی چیناتی لەناو ببەن. دەبێ کارەکتەری کۆمەڵایەتی لەگەل ئامێرەکانی بەرهەمهێنانی مۆدێرن بگونجێت وبە شێوەیەك دابمەزرێت، تا مولکایەتی تاکەکەس یان گروپی بچوك بگۆردرێت بۆ مولکایەتی کۆمەڵایەتی، تا کۆمەڵ بە خۆی مەرجەکانی بەرهەمە مەتریال و کولتوورێکانی رێك بخات.لەسەر بنچینەی گۆرانکاریەکی ئابووری وادا، دەتوانرێت شێوەی کۆمەڵایەتی نوێ وئاست بەرز گەشە بکات.لە تۆی ئەم جۆرە گەشەکردنەدا، هەموو ژنان دەتوانن بەڕاستی ئازادی گەشەکردن و مرۆڤبوونیان دەست بکەوێت. تەنها بە رێکخستنی خەباتی چینایەتی هەموو چەوساوەکان بەبێ جیاوازی گیانی، بەرەو ئەو ئامانجە دەمانبات، نەك خەباتی ئافرەتان بێ جیاوازی چینایەتی کە سەرلەنوێ بۆ ژێر دەسەڵاتی پیاواندا دەمانباتەوە(...).بیروراو پراکسیسەکان وامان پێشاندەدن، مێژووی کوێلایەتی جەستەیی ژنان لەسەر بنچینەی مولکایەتی تایبەت ولە پەیوەندی لەگەل ویدا پەرەی سەندووە.

داوا سەرەکێکانی بزووتنەوەی ئافرەتانی بۆرژوازی بۆ تێکشکاندنی دەسەلات وهێزی جەستەیی پیاوان بە سەر ئافرەتاندا بریتین لە: هەمان مافی بریاردانی مێردکردن، یەکسانی مافی پێکەوە ژیان وجیابوونەوە، هەمان ماف بۆ پێکەوە ژیان لەکەڵ منداڵدا لەکاتی جیابوونەوە، یەکسانبوون لە رەوشتی سێکسی بۆ هەردوولا، مافی بڕیاردانی ئازاد بۆ مولکایەتی وموچە ودەسکەوتەکانی، ئازادی فێربوون، مافی یەکسانبوون لە هاتووچوون، چالاکی ژنان لەگەڵ پیاواندا لەهەموو بوارێکی ژیانی کۆمەڵایەتی، مافی یەکسانی سیاسی لەنێو دەوڵەت ورێکخستنەکاندا. بێ گومان ئەم داخوازیانە بەهایەکی گەورەیان هەیە بۆ ئافرەتانی پڕۆلیتارو زەحمەتکێش، بەتایبەتی لە دانپێنان بە یەکسانی بنەڕەتی ئافرەتان.

ئەم ریفۆرمەو بەهاو واتاکانی بۆ خۆشەکردن و لابردنی کۆیلایەتی گیانی بۆ زۆربەی ژنان لە ناو کۆمەڵگای بۆرژوازی کەم دەکاتەوەو دەیکات بە هیچ، بە رێگای بەردەوامبوون ومانەوەی کوێلایەتی چینایەتی جەستەیی و ڕۆحی چەوساوەکان بەپەتی زنجیرەکان رادەگرێت .

سەرئەنجامی ئەم بزووتنەوەیە بە شێوەیەکی تایبەت، زیاتر بۆ ئازادی ئابووری مولکدارەکان، دەسەلاتدارەکان وچینی چەوسینەرەکانەو دەربارەی خەبات دژی کوێلایەتی چینایەتی بەبێ دەنگ

دەمێنێتەوە. ئەم کوێلایەتیە کە زۆربەی ژنان دەگرێتەوە، لە هەمان کاتدا کوێلایەتی جەستەیی دەپارێزێت و توندووتیژی دەکات، تەنانەت لەوەش زیاتر، ئەمانە ئەم جۆرە خەباتە ڕەتدەکەنەوە وشەڕی چینایەتی(چین دژی چین)دژی پیاوە بەرێزەکانیان دەخەنە ژێر پێیانەوە ...

ئەم بزووتنەوەیە لەسەر زەمینەی کۆمەڵایەتی بۆرژوازی پابەستەو دژی هاتنە پێشەوەی پرۆلیتاریایە، هەول دەدەن بەرێگای چارەسەردۆزینەوەی یاسایی، مەرجە کۆمەڵایەتێکان ریفۆرم بکەن، بەم شێوەیە گیانی ئافرەتان بۆ قازانجی پیاوان دەست بە دەست دەکەن.ئەم ئافرەتانە دوژمنی سەرسەختی خەبات وشۆرشی رزگاری ئافرەتانن ودژی دەسەڵات گرتنەدەستی پرۆلیتاریان بەسەر هەموو ئامێرەکانی کۆمەڵ وبەرپاکردنی سۆسیالیزم رادەوەستن. ئەمانە ئێستا وەکو جاران نین، هەندێکیان لەسەرەتای بزووتنەوەکەیاندا بەبێ لایەن رادەوەستان .

ئەم بزووتنەوەیە لەمەودوا چیتر پێشرەو و نوێنەری ئافرەتانی ئازادیخواز نین. ئێستا بزووتنەوەیەکی چینی بۆرژوازین و هەر بەم شێوەیەش دەمێننەوە، پاشماوەی خەباتگێرانی بزووتنەوەی ئازادی چینی بورژوازین، ئەو چینەی وا دەسەڵاتداران وحکومەتی چینی فئودالّیان لەناوبردو خۆیان بوون بەدەسەڵاتداری سیاسی. ئامانجیان، جێبەجێکردنی یاسایی ئەو پرنسیپانەیە کە بۆرژوازیەت خەباتی بۆ دەکرد. ئەو پرنسیپانە کە لەلایەن فیئوداڵەکانەوە ژێر پێ دەخران. ئەو پرنسیپانە رووکەشی دیموکراتی بۆرژوازی بوون لە دانپێنانی یاسایی عەدالەت وهاوسانی هەموو بەشەکانی کۆمەڵگای بۆرجوازی وەك دەربڕینێکی گشتی مافی مرۆڤ..

بەگوێرەی ئیدۆلوژی زەردووسوورکراوی ئاینانەی پێشرەوانی خەباتگێرانی دەسەڵاتی بورژوازی بریتانیا لە سەدەی هەڤدەهەم،مافە مرۆییە گشتێکان بە پەخشندەیەکی خالّقی ئاسمان لە قەڵەم دەدا.بەگوێرەی تێروانینی فەیلەسوفە مەتریالیستەکانی کە سەد ساڵ پاشتر هاتنە میدانەوە و بوون بەبروای رابەرانی دەسەڵاتی بورژوازی لە فەرەنسا دژی تیرۆری فئوداڵەکان،ئەو مافە مرۆییە گشتیانە، وەك مافێکی سروشتی ناسران، کە هەموو زنجیرە کۆمەڵایەتێکان بە بێ جیاوازی لەگەل لە دایك بوونیاندا دێنەپێش. هەندی لە بزووتنەوەی ئافرەتانی بۆرجوازی جیهان، بەسەرپەرشتی ئەو دوو بۆچوونە، داوای مافی یەکسانێتی ژنان لەگەل پیاوان دەکەن وەك"مافێکی گشتی مرۆڤ"وەك"پێدانێکی خواوەندانە "ومافێکی سروشتانەی" ئافرەتانی بێدەسەلات. ئەو مافەی کە لە لایەن پیاوانی دەسەڵاتدارەوە دزراوە. پاشان ئەم بزوتنەوەیە پەیتا پەیتا و بەنیوە چڵییەوە- لە ژێرکارتێکردنەکانی بیری سۆسیالیستی ورەخنەکانیدا- داخوازێکانیان بەپێی گۆرانکاری چالاکی ومەرجەکانی ژیانی ئافرەتان گۆری.ئەمانە دژی ئەو راستیەن، کە لەناو کۆمەڵگای بۆرژوازی وسویندخواردنەکانیان بۆ جێبەجێکردنی"بنەماکانی دیموکراتییەت"وەك دیکتاتۆریەتی بۆرژوازی کۆتایی پێهات،و" مافە گشتێکانی مرۆف"وەك ئیمتیازی موڵکدارەکان تەواو بوو .

ڕەگی بزوتنەوەی ئافرەتانی بورژوازی دەگەرێتەوە بۆ شۆرشی فەرەنسی لە ساڵانی یەکەمی سەرەتای سەدەی هەژدەهەم. لەنێو هەورەتریشقە وبڵێسەی ئەو رووداوە پڕ زەبروزەنگەدا، ئافرەتە خەباتگێرو

ڕێکخرابووەکان، داخوازی هاوسانی تەواوی گیانی ئافرەتان لەنێو خێزان، کۆمەڵگاو دەوڵەت بەرزکردەوە .

ژنی بەناوبانگ(Olympe de Gouges)بەشێوەیەکی لۆژیکانە، بانگەوازی مافە گشتێکانی مرۆڤ بە ڕستە بەناوبانگەکەی بەرزکردەوە:"ئەگەر ئافرەت مافی سەرکەوتن بۆ سەر ملپەڕ(مقصلە)ی هەبێت، دەبێ بەهەمان شێوەش مافی ئەوەیشی هەبێت بۆ سەر تریبونەکان سەربکەوێت".بەلآم سەرەرای قوربانی ورەنجدانی جەماوەری ئافرەتان لە بەرگریکردن بۆ سەرکەوتنی شۆرش، مافی مرۆڤ، مافی ئافرەتانی بەسەر نەکردەوە. سەرمایەداری تازە پێگەیشتوو هێشتا کۆمەڵگای بۆرژوازی بە قووڵاییەکی پێویست بۆ ئەم پێشکەوتنە نەگۆریەوە، هێشتا ناکۆکی چینایەتی نێوان بۆرژوازی وپرۆلیتاریا بەئاستێکی تیژ وپێگەیشتوو پەرەی نەسەندووە، تا سروشتی کارەکتەری مافی ئافرەتان بە مافی مروڤ، بەروونی دانی پێبنرێت. ئەوەی ماوەتەوە بۆ جاری جاردان: مافی تێروتەسەلی ئازادی جەستەی بۆ هەموو ئافرەتان.

شۆرشەکانی نیوەی یەکەمی سەدەی نۆزدەهەم لە فەرەنساو ئەلمانیا و بە هەمان شێوەش خەباتە سیاسی و کۆمەلآیەتێکانی بەریتانیا وشۆرشە خوێناوێکانی باشووری ئەمریکای پیشەسازی، دژی ئەمریکای باشووری فیئوداڵ ولابردنی کوێلایەتی ڕەشپێستەکان، لە لایەن هەڵگرانی داخوازی مافی یەکسانی ژنان بەرێوە چوون. لەم کاتەدا گروپی جیا جیای ژنان پێك دەهات وئەم داخوازیە بەرزدەکردەوە. لە فەرەنسا وئەلمانیا، هەندێ لە پێشەواکانی ئەم بزووتنەوەیە شانبەشانی ئازادی بۆ ئافرەتان، داوای باشکردنی مەرجەکانی ژیانی کرێکارە ئافرەتەکانیان دەکرد. ئەم بۆچونە لەسەر بنەمای چینایەتی پرولیتاری دانەمەزرابوو، بەڵکو بەناوی هەستی هومانیستانەوە، بۆ ئەوەی لەشوێنە بەرزەکانیانەوە یارمەتی"خوشکە هەژارەکان"نیان بدەن، بانگەوازی خەبات بۆ خۆیارمەتیدانیان بەرزنەکردەوە. هاتنەپێشەوەی کرێکاران لە شۆرشەکانی فەرەنسا وئەلمانیا وەك چینێکی خەباتگێرو یەکگرتوو. جەنگی پاریسێکان لە یونی 1848- ترسیان خستە گیانی بۆرژوازیەت، لە هەموو ولآتاندا ولەهەرکوێ سەرمایەداری هێرشی دەکرد، ناکۆکیە چینایەتێکان لەنێوان چەوسێنەران و چەوساوەکان توندوتیژتر دەبوون، پرۆلیتارەکان دەستیانکرد بەمارشی خۆرێکخستنی سەندیکایی وسیاسی لە پێناوی دەسەلآتی شۆرشگێرانە. بۆرژوازێکان یەکەم جار هەوڵیاندا گێلە بەم دەسەلآتە بکەن ولەدواییدا لەناویان بدەن.ئەمانە لە چینێکی شۆرشگێرەوە بوون بە هێزێکی کۆنەپەرەست ولە کۆتاییدا ڕێك بوون بە چینێکی دژ بە شۆرش.لەم پەڕەسەندنەدا بزووتنەوەی ئافرەتانی بۆرجوازی بەشداریکردو تا دەهات کارەکتەرە چینایەتێکەی روونتر دەبووەو و بە ئاشکرا بەهەمان چەنەبازی دەهاتنە پێشەوە. سەلماندنی ئەم قسانە، لە بۆچونەکانیاندا بەدەرکەوتن لەمەڕ یاساکانی پاراستنی ئافرەتە کرێکارەکان ومافی دەنگدان بۆ ئافرەتانیان کرد بە ماف بۆ"ئافرەتە خانەوادەکان".لەم کاتەدا مافخوازانی ئافرەتانی"رادیکالتر"هەنگاویان بۆ پێشەوە دەنا، لەپشتیاندا پێداویستی وداخوازی جەماوەری ئافرەتانی چینی بۆرژوازی بچوك ورۆشنفکر راوەستابوو. ئەمانە دەسەلآتی کەپیتالیزمیان بە دەسەلآتێکی تاڵ دەبینی .

دەبێ سرنجی ئەوەش بدەین کە بزووتنەوەی ژنانی بۆرژوازی لەئاهەنگەکانیاندا سروودی ئینترناسیونالیزمی خۆشکایەتیان دەخوێند، بە سۆزێکی گەورەوە سروودی خۆشەویستی بۆ دنیای ئاشتی دەوت، لەگەل زۆربەی رێکخراوەکانی ژنانی بۆرژوازی هەموو ولآتان بەناوی"بەرگری لە ولآت"وەکو ناسیونالیستێکی تیژرەو، پشتگیریان دەکرد لە جەنگی چوار ساڵەی ئیمپریالیستەکان بۆ سەربڕینی گەلان. لەهەرکوێ چین وگەلی چەوساوە و رووتکراوە دژی ئیمپریالیزم رادەپەڕین و بەرپادەکرد، ئافرەتانی بۆرژوازی دەبوون بەیارمەتیدەری ئیمپریالیستەکان وئافرەتانی زەحمەتکێش لەخەباتی شۆرشگێرانەی براکانیان بە بۆچوونی پوچ دوردەخستنەوە وملیونان ئافرەت بۆ خۆیان رادەکێشا.

ناوەرۆکی ئەم بزووتنەوە دژ بە شۆرشە، بریتییە لە رێکخراوی ئافرەتانی فاشست لە ئیتالیا، پۆڵەندا وئەلمانیا و ئەمەریکا ولاتەکانی تر. بەکورتی، بزووتنەوەی ئافرەتانی بۆرژوازی دەسەڵاتێکی ترسناك وجددی دژ بەشۆرشە، لەگەلیاندا، نابێت هیچ هەوڵێك بۆ رێککەوتن یاهاوکاری بدرێت، دەبێ لێیان بدرێت بۆ ئەوەی شۆرشی پرۆلیتاریای جیهانی بەسەرکەوتن بگات وهێزی ئۆپەکتیف وسوپێکتیڤی مێژوو بە لوتکەکەی بگات.

بزووتنەوەی ئافرەتانی سۆسیال دیموکرات

بزووتنەوەی ئافرەتانی سۆسیال دیموکرات توانی لە گرنگترین و باشترین کاتە مێژوویەکەیدا، وەك بزووتنەوەی ئافرەتانی پرۆلیتار بەرامبەر بە ئافرەتانی بۆرژوازی رابووەستێت. لەم قۆناغەدا،لەبواری تیئۆری وپراکسیسدا، پێشەنگی خەبات بوون بۆ ئازادی وهاوسانی تەواوی کۆمەلایەتی ومرۆڤایەتیانەی هەموو ئافرەتان. کێشەی ئافرەتانیان هێنایە بەر تیشکی مەتریالیزمی مێژوویی وەك بەشێکی جەوهەری کێشەی گشتی کۆمەڵایەتی ولەبەر ئەمە دانیان بەوە دەنا، کە ناکۆکی وخەباتی چینایەتی نێوان چەوساوەکان وچەوسێنەران ناو کۆمەڵگای برجوازی، واتایەکی هەرە گرنگی هەیە بۆ ئیمانسەی تێروتەسەلی ئافرەتان. مامەلەکردنەکانیان بە پێی ئەو بروایەدا بوو،کە تەنها بەرێگای روخاندنی شۆرشگێرانەی کۆمەڵگای بۆرجوازی وجێبەجێکردنی سۆسیالیزم وەك کارێکی خۆرزگارکرنی پرولیتاریای خەباتگێر بەرپادەکرێت.هەموو ئافرەتان دەپشکوێنێ وکاتێکردنی مرۆڤایەتیانەی خۆی لەگەل خۆی دەهێنێت، نەك رێگاگرتنەبەری بەرابەرێتی گیانی رووکەشانەی نێو یاساکان.

ئەم بزوتنەوەیە بەپێچەوانەی مافخوازی ئافرەتانی بۆرژوازی، بانگەشەی ئافرەتانی پرۆلیتاریا بۆ بروا بنەرەتییەکانی دەکرد ،نەك بۆ ئافرەتانی هەموو چین وتوێژەکان بۆ پێکەوە خەباتکردن وەك ئافرەت دژی پیاوان، یا بۆ ریفۆرمکردنی کۆمەلگا بەرێگای لابردنی ئیمتیازاتی پیاوان.ئەمانە ئافرەتانی پرۆلیتاریا بۆ خەباتکردن لەریزو ئەلقەکانی برا پرولیتارەکانیان کۆدەکردەوە ورێکدەخست وفێردەکرد، لەهەمان کاتیشدا بانگەوازی ئافرەتە چەوساوەکان وژێردەستەکانی چین وتوێژەکانی تریان دەکرد،

پێکەوە لە گەڵ پرۆلیتاریا وبۆ بەرپاکردنی خەباتی چین دژی چین ولەپێناوی شۆڕش دژی سیستێمی بۆرجوازی ولابردنی موڵکایەتی تایبەتی ئامێرەکانی بەرهەمهێنان خەبات بکەن.

بزووتنەوەی ئافرەتانی سوسیال دیموکرات بە فکر وکردەوە شەرەفی بوون بە بزافی ئافرەتانی پرۆلیتار لەدەستدا.ئەمڕۆ ناوەرۆك وئامانجیان بووە بە بزافێکی ریفورمیست، یاریەکی تایبەتیە لە مافخوازی ئافرەتانی بۆرجوازی ودیموکراتی بۆرجوازی.بەهۆی پەیوەستبوونیان بە ئینترناسیونالی دووهەمەوە وخیانتکاریان لە پرۆلیتاریا،لەگەل دەستپێکردنی جەنگی جیهانی یەکەم 1914،گەشەسەندنیان پلە بە پلە دابەزی .

بزووتنەوەی ئافرەتانی پرۆلیتاری وبۆرجوازی لەپێناوی ئیمانسەبوونیان هەمان ئەساسیان هەیە: لەناوبردنی کاری ناوماڵ وچالاکێکانی ئافرەتان لەناو خێزان بەرێگای شێوەی بەرهەمهێنانی سەرمایەداری، بەڵام جگە لەوانە،کۆمەڵگای بۆرجوازی رێگا بە ناکۆکی چینایەتی ئافرەتان دەدات ... فشار بەسەر کرێی کاری هەرزان کە ئافرەتانیش ئازادانە دەیانەوێت، تەنها سەرئەنجامی بەرفراوانی سەرمایەداری نیە، بەڵکو لەهەمان کات سەرئەنجامی گەشەکردنێتی .

کاری کرێگرتەیی لەنێو کۆمەڵگا، پابەندبوونی ئافرەتانی پرۆلیتار بۆ پیاوان لەناو دەبات، لەکار دەستکەوتن لەگەل پیاواندا هاوسانی دەکات،سەرای ئەوەش کوێلایەتی گیانی وەك ئافرەت لە بواری ماف ویاسا بەزنجیر بە ئەوەوە بەسراوەتەوە، دەبی نرخێکی بەرز بۆ سەربەخۆیی ئابووری خۆی بدات، لەگەڵ سەرئەنجامە بێبەزەییێکانی کوێلایەتی چینی پرۆلیتار.هەروا تەنها ئافرەت ئەم نرخە نادات، بەڵکە پیاوی پرۆلیتاریش،بەشێوەی کەمکردنەوەی کرێکەی، هەڕەشەی دەرکردن لە کار وکەم بوونی کات بۆ بەخێوکردن وئاگادارکردنی منداڵەکانیان(...). ئەو کرێکارانەی وا هێشتا بەباشی لە سوسیالیزمی زانستی شارەزا نەبوون،کارتێکردنەکان وهۆکانی ئەو سەرئەنجامانە جێگۆرکێ دەکەن، لە جیاتی ئەوەی رژێمی کۆمەڵایەتی چەوسێنەری سەرمایەداری بە بەرپرسیار بزانن بەرامبەر نەبوونیان، کار بە بەرپرسیار دەزانن. ئەمانە خەبات دژی کارکردنی ئافرەتان لەبواری کاری پیشەسازی دەکەن، وداوای قەدەغەکرنی یاسایانەیان بۆ دەکەن. خەباتی جەستەیی لە جیهانی پرولیتاریاش ئاگر دەسەنێت،لە چوارچێوەی داخوازیەك،بۆ ئەوی ئافرەتان لە واقیعدا سەرلەنوێ ببن بە پابەندی پیاوان ...

* لە کۆنفرانسی ئینترناسیونالیزمی یەکەم، پرۆلیتاریا وەکو پێشەنگ ونموونە لەپێناوی ئازادی بێقەیدو شەرتی ئافرەتان هاتەپێشەوە. لە کۆنگرەی جنیف ساڵی 1866 پێشنیاری دژایەتی قەدەغەکردنی کاری ئافرەتان لەبواری پیشەسازی کرد. داخوازی قەدەغەکردنی کاری ئافرەتان لەلایەن سەندیکا راسترەوەکان، برۆدونێکان وئەنارشیستەکان لە بریتانیا بانگەوازی بۆ کرا ...

* لە کۆبوونەوەکانی ئینترناسیونالیزمی دووهەم لە باریس ساڵی 1889 یەکێك لەو دوو ئافرەتە پرۆلیتارە، لەسەر داخوازی نوێنەرانی کرێکارانی ئەلمانیا ، دژی قەدەغەکردنی کاری ئافرەتان، بەرپەرچی فێمینستەکانی دایەوە، بەوەی کە ئافرەتە پرۆلیتارێکان دەبێ قسەکانیان لە گەڵ پرۆلیتارەکان کرێ بدەن. ئینتەرناسیونالیزم سمپاتی خۆی بۆ ئەم داخوازییە پێشاندا، بەڵام نە

حزبەکان ونە سەندیکاکان بڕیاریان لەسەر مەسەلەی دەوری ئافرەتان دا. ئەمە دەوری ئینتەرناسیونالیزمی دووهەم بەرامبەر بە ئافرەتە پرۆلیتارەکان پێشاندا. ئەم ئینتەرناسیونالە لە دەوری پێشرەوایەتی ودەستپێشخەری ئافرەتە پرۆلیتارەکان وخەباتیان لە پێناوی ئازادی، رێکخستن و ئیدۆلوژیان بۆ شۆرشی کۆمەلایەتی پشت کوێ خست.

لە ئەلمانیادا، بزووتنەوەی ئافرەتانی کرێکار لەبواری پراکسیس و تیئۆری گەیشتنە ئەو بڕوایە کەوا، گیروگرفتی کێشەی ئافرەتان، تەنها وەك گیروگرفتێکی کۆمەلایەتی وتەنها لە چوارچێوەی شۆرشی پرۆلیتاریا ودکتاتۆرییەتی پرۆلیتاریا و سۆسیالیزم چارەسەر دەکرێت.

لە کۆنگرێسی زیۆریغدا1893لەسەر مافی دەنگداندا، رێگای ریفۆرمیست و لادەریان گرتە بەر کۆبوونەوەکانی ئینتەرناسیونالیزمی دووهەم لە سالی 1907لە شتوتگار، سەرکەوتن بوو بۆ مارکسسیتەکان. بزووتنەوەی ئافرەتانی سۆسیال دیموکرات لەباشترین ماوەی خەباتی بالی چەپی حزبە(س.د)ەکانی ئینتەرناسیونالیزمی دووهەمی پێکهێنا. ئەمانە لە بازنەی ئۆپۆرتۆنیزم وریڤزنیزم دەخولانەوە.

لە کۆنفرانسی یەکەمی ئافرەتانی سۆسیالیست لە شتودگارد1907، بریار درا، بلاوکردنەوەی(هاوسانی)وەك ئۆرگانێکی سۆسیال دیموکرات، ببێت بە ئۆرگانی ئینتەرناسیونالی دووهەم وسکرتێرەکەیان هەلبژارد.

لە کۆنفرانسی ئافرەتانی سۆسیالیستی ئینتەرناسیونال لە کۆبنهاگن1910، لەسەر داخوازی ئافرەتە پرۆلیتارەکان، بەیەکدەنگ بڕیاردرا، ناوی چالاکێکانیان بنێن رۆژی جیهانی ئافرەتان.

لە کۆنفرانسی ئینتەرناسیونالی ئافرەتە سۆسیالیستەکان لە بێرن1915لەسەر بنەمای چینایەتی پرۆلیتاریا، بانگەوازی ئافرەتان کرا بۆ خەبات لە دژی خیانەتکاری زۆربەی سۆسیال دیموکراتەکان وسەندیکاکان لە هاوپشتی ئینتەرناسیونالیستی پرۆلیتاریای هەموو گەلان، و بانگەوازی خەبات کرا لەپێناوی ئاشتی بۆ گەلان وبۆ رووخاندنی کۆمەلگای بۆرژوازی. زۆربەی ئافرەتانی سۆسیال دیموکرات کەوتنە ژێر کارتێکرنی سەرکردایەتی ئینتەرناسیونالی دووهەمەوە و پشتگیریان لە (بەرهەلستی لە نیشتیمان)ی ئیمپریالیزم کردو شانبەشانی ئافرەتە خانەوادەکان درێژەیان بە پروپاکەندەی شۆفێنیستی دەدا. بەم هەلویستەیاندا دەربارەی خەسلەتی ئەم جەنگە ئیمپریالیستەیە وچوونیان بۆ سەنگەرە ئابوورییەکە ولەهەموو پرسیارە کۆمەلایەتییەکان، پشتگیری تەواوی خۆیان بۆ بۆرجوازی پێشاندا. بەمە ئافرەتە پرۆلیتارەکانیان بێ ئومید کرد.

ئەم رابردووە بەناوبانگەیان تیشك دەخاتە سەر ئەوەی، کە تا چ رادەیەك بزووتنەوەی ئافرەتانی سۆسیال دیموکرات تێکشکا و پەردەی لەسەر رووخساری ریفۆرمیست و لادەریان لادا بەوەی کە نایانەوێت رێکخستنی سەرمایەداری بروخێنن، بەلکە پشتگیری لێ دەکەن. بەمەیش کوێلایەتی چینایەتی ئافرەتانی پرۆلیتاریا بەهێزتر دەکەن و رایدەگرن. بەلام ئەمانە بۆ ئەوەی رێگا لە ئافرەتانی زەحمەتکێش بگرن، هێشتا هەر لە سۆسیالیزم دەدوێن. ئەمانە، ئافرەتە پرۆلیتارێکان بەرەو تاقە رێگای سۆسیالیزم وسیستێمی کۆمۆنیوم لە جیهان نابەن،بەرەو شۆرشکردن لەپێناوی دەسەلات

گرتنەدەست نابەن، بەڵکە بە خەونی گەشەسەندنی ئاشتیانە بەرەو سۆسیالیزم وبەرێگای ریفۆرمی کۆمەڵایەتی دیموکراتی بۆرژوازی دەیانکەن بە قوربانی بۆ سەرمایەداری.

ئەم خەسڵەتە تایبەتیانە بەندە بە کۆنفرانسی جیهانی ئافرەتانی سۆسیال دیموکرات لە مارسیلیا1925ولە برۆکسل 11926 ولە 1928 هەمان سیاسەت و بەرنامەی ئینتەرناسیونالیزمی دووهەم پێکدەهێنن. لەبواری مافی یاسایی بۆ پاراستنی ئافرەتە کرێکارەکان وبایەخ پێدانی کۆمەڵایەتی وپاراستنی دایکان ومنداڵان و پێداویستەکانیان بە هەموو شێوەکان بەستەوە بەداخوازییە کەمەکانی کۆبوونەوەکانی واشینتون1919ومافی مرۆڤ. ئافرەتانی سۆسیال دیموکرات پروپاگەندەیان بڵاودەکردەوە دژی" ئیمپریالیزمی سوور"ی وڵاتی شووراکان و لەبارەیەوە درۆو دەڵەسەیان بڵاو دەکردەوە. ئەم بزووتنەوەیە خەباتی نەدەکرد لە دژی سیاسەتی داگیرکردن و بوون بە بۆرژوازی وچیتر بۆرژوازی نەیانی دەچەوساندەوە، لە بڵاوکردنەوەی بیروڕایان رێگایان لێ نەدەگیرا ولە هەرکوێ حکومەتی ئیئتیلافی هاتە دەسەڵات، ئەمانیش بۆیان هەبوو دەنگ بدەن، لەلایەن حکومەتەوە پشتگیریان لێ دەکراو نوێنەرانیان لەناو پەرلەمانەکانیان دادەنیشتن، وترس لە شۆرشکردن بوو بە زادیان...

لەسەر رێگای ئازادی ئافرەتاندا، شۆرشی پرۆلیتاریا کە کەپیتالیزم دەروخێنێ، دەبێ ریفۆرمیزم لە نێو چینی کرێکاران لەناو ببرێت.

پاشان کلارا زێتکین باسی بزووتنەوەی ئافرەتانی کۆمونیست دەکات. ئەم بەشە بۆ کاتێکی تر دەهێڵمەوە.

****

کلارا زێتکین(1857-1933)

قەیسەری ئەلمانیا ڤیلهیلمی دووهەم، بە کلارای دەوت"جادوگەری مەملەکەتی ئەلمانیا".

شاعری فەرەنسی ئەراگۆن بە"ئافرەتی سەردەمی نوێ...کە هاوسانە لە گەڵ پیاودا" دادەنا. کلارا نزیکەی 50ساڵ کاری بۆ بزووتنەوەی ئافرەتانی پرۆلیتار و بزووتنەوەی کرێکاری کرد، رێکخەری رۆژی جیهانی ئافرەتان بوو. ئافرەتێکی یاخی بووە لە ژیانی تایبەت و لە کاری سیاسی, هاورێی رۆزا لۆکسمبۆرگ، ئەلکسندەر کۆلنتای ولینین بووە. کەسایەتییەکی فرەلایەن بووە: مامۆستا، زانایەکی لیتراتوورو هونەر، نووسەر، رۆژنامەنووس وقسەکەرێکی لێهاتوو بووە...

سالێکی برپاردەر لە پاریس

لە ئۆکتۆبەری 1882دا گەیشتووەتە پاریس ولە بۆلیڤارد دیپۆرت رۆیاڵ ژمارە64دا ژوورێکی بە کرێ گرتووە. لەو کاتەدا پۆلیسی فەرەنسی چاودێری شۆرشگێرە رووسەکانی دەکرد، و بەتایبەتی هاوسەرەکەی کلارا کە ناوی(ئۆسیب زێتکین) بووە وپۆستەکەی کلارایش. لە یەکی ئۆگۆست1883(مەکسیم)ی کوریان هاتە دنیا، بەڵام ژیان لە گەڵ منداڵێکدا لە تەنیا ژوورێك ولەهەمان کاتدا ئیشکردن، ئاسان نییە.لە مانگی ئۆکتۆبەردا ماڵەکەیان گۆاستەوەو ماڵێکی دوو ژووریان بەکرێ

گرت، پاش کەمتر لەساڵ ونیوێك، کوڕێکی تریان بوو و ناویان نا(کۆستیا). هەردووکیان بڕیاریاندا بوو بەرەسمی زەواج نەکەن.
باری دارایی کلارا لە پاریس دژوارترین کات بووە لە هەموو ژیانی. زۆر جار بە کۆڵەمەرگی دەژیان، تا رادەی ئەوپەڕی دەیتوانی شیرو میوە بۆ منداڵەکانی مسۆگەر بکەن، تەنها گۆشتی ئەسپیان پێدەکڕا. لەماڵەوەیش خاوەنی یەك فلسیش نەبوون، نانیان بە قەرز دەکڕی، یا بۆ مێوانی دەچوون بۆ لای ناسیاوەکانیان. هاورێیەکی کلارا(گێرترود ئەلکسەندر) کە یەکەم نووسەری بیوگرافی کلارایە، نووسیویەتی"ئەو کاتە لە نێوان رووسە شۆرشگێڕکان کە لە پاریس دەژیان، شێوە شیوعییەتێك هەبووە. ئەوانەی پارە یا خەڵۆزیان هەبووە، مێوانداری ئەوانەیان کردووە کە هیچیان نەبووە.هەرچەند ئەم هاوپشتییە باش و واقیعی بووە، بەڵام ئەمەش سنوورە خۆی هەبووە. کلارا لە نامەیەکیدا بۆ کاوتسکی دەنووسێت: پارە چڵکی دەستە، بەڵام بەداخەوە چڵك پارە نیە". لە 1/ئەپریل/1887 لە دەرگای ماڵەکەیان درا. ئەوە شیرفرۆشەکە نەبوو، بەڵکە پۆلیس بوو. دەمێکە کرێی خانووەکەیان نەداوە، بۆیە خاوەن ماڵەکە بە هێزی پۆلیس لە ماڵەکە دەریان دەکات, لەم کاتەدا کلارا خەریکی شۆردنی منداڵەکان بوو، کاتی ئەوەشیان پێنەدا، جلوبەرگی تەواویان لەبەر بکات، دەبوایە یەکسەر لە ماڵەکە دەربچن. لەم کاتەدا پۆلیس شتومەکانیان لەگەڵ خۆدا برد، هەموو نامەو بابەتەکان و ئەوانەی هێشتا تەواو نەبوو بوون. تەنها جلوبەرگی بەریان پێ رزگارکرا. سەرەرای ئەو بارودۆخەش، ژووریکیان دەست نەکەوت لە هوتێلێك. کاتژمێری 9ی ئێوارە، رووت و رەجاڵ لەسەر شەقامەکان دەرۆیشتن، تا رووسێك جێگای بۆ کردنەوە. دەبێ تا ژوورێکیان دەست دەکەوێت، لە ماڵە رووسێکەوە بۆ ماڵە رووسێکی تر بڕون". کلارا لە ژیانی پاریسدا فێری سیاسەت وخەریکی خوێندنەوەو فێربوونی بنەماکانی مارکسیزم بوو.
لە نامەیەکیدا بۆ کاوتسکی لە رۆژی 1886/3/22دەنووسێت: من کاری بەرگدووری، چێشت لێنان و جلوبەرگ شۆری دەکەم. بەکورتی دەڵێم من کچێکم بۆ هەموو کارێك. شان بەشانی ئەمانەیش دوو کوڕەکەم نایەڵن پشوویەك بدەم. دەمویست لە کارەکتەری لویس میشائیل شارەزا ببم، دەبوایە لووتی ژمارە یەك پاك بکەمەوە، پاشان چوومە سەر مێزی نووسین، ژمارە دوو ووتی برسیمە. سەرباری ئەمانەیش ژیانێکی بۆهیمی بەسەر دەبەم.".
کلارا یەکەم هەنگاوەکانی لەبواری رۆژنامەنووسی دەنا، بەڵام تەنها شەوان پێدەکرا بنووسێت، ئێوارانیش زۆر جار ماندوو و بێ هێز دەبوو. دەیویست ئێواران بۆ کۆبوونەوەکان بڕوات کە لە ماڵان دەکرا. ناچار دەبوون هەردوو منداڵەکەیان لە گەڵ خۆیان ببەن و لە ژووری تەنیشت بیانخەوێنن.
کلارا زۆر خەریکی لێدوان و گفتوگۆ بوو لە گەڵ ئۆسیب لە مەڕ گیروگرفتی بزووتنەوەی کرێکاری لە ئەلمانیا، رووسیاو فەرەنسا و بەشداری کارە پراکتیکەکانی دەکرد(کۆبوونەوە،مانگرتن، خۆپیشاندان)، هەروەها خەریکی بیرورا گۆرینەوە لە گەڵ(پاوڵ لاڤارکۆس) مێردی کچەکەی مارکس(لاورا) بوو.
کلارا وەك ئینتەرناسیونالیستێك بیری دەکردوە. لە 1887–1888نامەیەك لە پاریس دەنووسێت:سۆسیالیزم نە فەرەنسییە،نە ئەلمانییە، بەڵکە ئینتەرناسیەنالە... کە چەوسانەوە

ئینتەرناسیونال بێت، کەواتە دەبێت هاوپشتی کرێکارانیش ئینتەرناسیونال بێت". هەروا لە نامەیەکی تردا بۆ ئەلکسەندەر کۆلونتای دەنووسێت:"تەنها ئینتەرناسیونالیزم رێگای درووستە. لەهەرکوێدا بۆمان برەخسێت، لەوێدا کار بۆ بیروباوەری خۆمان دەکەین، هەر وەك من و ئۆسیب ...".

لە سەرەتای 1886کلارا هەستی بە ماندوو بوونێکی نائاسایی کرد، پزیشکێکی رووسی ناسیاو، پێشبینی نەخۆشی سیلی لێ کرد، بۆیە پێشنیاری ئاووهەوا گۆرینی بۆ کرد.سەرنووسەری(سەردەمی نوێ)لە رۆژی1886/5/6سەد مارکی بۆ رەوانەکرد. ئارتۆی برای دەعوەتی کردو هەندێك پارەی بۆ نارد. بەم جۆرە کلاراو دوو مندالەکەی بۆیان کرا بەرەو شاری لایبزك بکەوێتەرێ. بەخۆشگوزەرانییەوە هاورێ کۆنەکانی خۆی و ئۆسیب دەبینێت. لەم کاتەدا یاساکانی دژ بە سۆسیالیستەکان بەکار دەهێنران، حزبی سۆسیال دیموکراتەکانیش وەك جاران بەنیوە نهێنی کاری دەکرد. لەم ماوەیە بەناوی(لیسلی) بەخەلك دەناسرا،لەبری پشوودان خەریکی کۆبونەوەو سمینارگێران بوو.

پاش دوو مانگ گەرایەوە بۆ پاریس. لەم کاتەشدا باری ئابووریان بەرەو باشی نەدەرۆیشت.ئۆسیب لەمالەکەی دەرکرا، لەوەیش خراپتر، تووشی نەخۆشی ببوو. پزیشکەکان نەیانتوانی دەستنیشانی نەخۆشییەکەی بکەن، لەچەند رۆژێکدا توانای لاواز بووەوە وبایەخی بەهیچ شتێك نەدەدا، تەنانەت کاری سیاسیشی نەدەکرد. تا دەهات باری تەندەرووستی بەرەو خراپی دەچوو و لە ماوەی چەند مانگێکدا ئەفلیج بوو و لەناو جێگەدا کەوت. دەبوایە کلارا ژیانی خێزانی بەرێوەوە ببات وخزمەتی هاوسەرە نەخۆشەکەیشی بکات.

لە 1888/3/25لە نامەیەکدا دەنووسێت: جێگای پیاوانم گرتۆتەوە، بەلام سەرەرای ئەوەیش گرانی ئەم بارودۆخە لە وەتەن نایەت". پاش چل سالێ تشارلس راپۆپۆرت دەنووسێت: بۆ مالیان رۆیشتم، ئەو مالە بچوك وهەژارە لەشەقامی رووی دی لاگلاسیر. باری هەژاریان زۆر گەورەبوو، بەلام لەوە گەورەتر، ئازایەتی کلارا بوو کە دەگەیشتە ئاستی ئازایەتی قارەمانەکان. لەو کاتەدا ئۆسیبی بێچارە، بەهۆی ئیفلیجییەوە بە جێگاکەی بەسترابووەوە(ئەم نامەیە لە ئومانیتیێ لە 10/یولی/1927بلاوکرایەوە).

کلارا چیتر هیوای بەچاك بوونەوەی هاوژینەکەی نەما، ئۆسیب باری دارایی خێزانەکەی ئەوەندی تر خراپتر کرد. کلارا ناچار بوو پەنا بۆ هاورێیان و دۆستانی ببات. داوای یارمەتییان لێ بکات.لە بێچارەییدا، داوای پشتگیری کرد لە هاوسەری کچەکەی مارکس، بیرنشتاین، کاوتسکی، لیبخنت. ئەمانیش دەستی یارمەتیان بۆ درێژ کرد. لە نامەیەکیدا دەنووسێت: هەموو وەك خەون دەهاتە بەرچاوم، ئاشکرایە یەك شت هەبوو هەستم پێدەکرد، ئەوەش زۆر کارەسات و دلتەزێن بوو: ئۆسیب دەمرێت. ئێوارە پاش کاتژمێری هەشت دلێ و هەناسەی راوەستا، منیش وام لێ هاتبوو وەك بلێی ژیانی منیش رادەوەستێت(لەنامەیەك بۆ یلینا ستازڤا). هەروا لەو نامەیەدا نووسیوویەتی: مندالەکان، ئارەزووەکان و کارە خەباتگێرانەکەی ئۆسیب درێژەی پێدەدەم". تشارلس راپۆپۆرت دەنووسێت: مەرگی ئۆسب، کلارای خستە ناو ئازارەوە، تا بمرم لەیادم دەمینێت. بەدرێژایی چەند مانگێك، هەر جارێك کە سەردانم بکردایە، دەمبینی کلارا نامە درێژەکانی خۆشەویستە مردووەکەی دەخوێنێتەوە،

هۆن هۆن فرمێسکی بۆ دەرشت. کلارا تەنها بیری هاوسەرە خۆشەویستەکەی ویادی باوکە ڕۆحێکەی دەکرد. سوپاس بۆ ئۆسیب، کەسێکی باوەر بە مارکسیزم، کەوا بووە هۆی ئەوەی کلارا ڕێگەی بەرەو سۆسیالیزمی مارکس وشۆرش بگرێتەبەر".

ئۆسیب لە 31/یەنیوەری لە گۆرستانی فۆن ئیڤری نێژرا ولە تەمەنی 39ساڵیدا گیانی لەدەستدا. کلارا بەتەنهایی ڕێگەکەی درێژەپێدەدا. لە ئۆرگانی پارتی کرێکارانی فەرەنسا(لی سۆسیالیستا) ووتارەکانی بلاودەکردەوە ولەهەمان کاتدا ووتاری بۆ رۆژنامەی هاوسانی دەنارد. و بۆ رۆژنامەی (تریبۆنی گەل)ئۆرگانی سۆسیال دیموکراتەکانی ئەلمانیا لە بەرلین.

لە نێوان دیسەمبەری 1886 ویونی1890دا لەناو رۆژنامە ناوبراوەکاندا،300وتاری ئۆسیب و کلارا بڵاوکراوەتەوە. ئەنگلز لە1889/5/16نامەیەك بۆ پاوڵ لافارکوی دەنووسێت: کلارا ووتاری زۆر باشی لە رۆژنامەی(تریبۆنی گەل)لە بەرلین بلاوکردوەتەوە، ئەگەر ئێمە پێش سێ مانگ باسێکی وا روونمان لەبەر دەست بوایە، ئەوا سوودێکی لە رادەبەدەری دەبوو"....

کورتەیەك لە پەیوەندی کلارا و رۆزا

(...)لە 11/11 رۆزا لە زیندانی بروسلاو بەربوو ولە هەمان رۆژ خۆیی گەیاندە شاری بەرلین ودرێژەی بەکارەکەیدا، وەك بەرپرسیاریکی رۆژنامەی سپارتاکیستەکان وئاڵای سوور۔ یەکەم ژمارەی لە 1919/1/9 دەرچوو ۔. کلارا زۆر هەوڵیدا بە تەلەفۆن پەیوەندی بە رۆزا بکات، بەڵام بەهۆی پەککەوتنی دائیرەکانی تەلەفۆن، هەوڵەکانی بەئەنجام نەگەیشتن. لە رۆژی1/16پێ کرا لەگەڵیدا بدویت، بەڵام زۆر بەخراپی ونەیشیتوانی بەدووردرێژی لەسەر بارودۆخەکە قسە بکات،بۆیە کلارا لەرۆژی دوایی زۆر بەخێرایی نامەیەکی بۆ رۆزا نووسی(ئەم نامەیە بۆ یەکەم جار لە ساڵی 1969لە رۆژنامەی۔ بۆ پێشەوە بلاّوکرایەوە. یەکیك لە ئەفسەرەکانی ئەو تیپە کە لە شەوی رەشی15۔1919/16رۆزایان کوشت، ئەو نامەیە لە جانتا دەستێیەکەی دەرکردووەو وەك"یادگاریەك "بۆ خۆی هەڵگرتووە).

لە11/18رۆزا تەلێکرامێك بۆ کلارا رەوانە دەکات:"خێرا وتارێك بۆ(رۆتە فانە۔ ئاڵای سوور) بنووسەو ئیمزاکەتی لەسەر دابنێ. ئێمە خوازیاری بابەتێکین دەربارەی ئافرەتان".لە هەمان رۆژ نامەیەکی رۆزای پێگەیشت"بەدڵەوە چاوەروانی ووتارەکەت دەکەم - با زۆر کورت بێت! . خۆت زۆر ماندوو مەکە. ناوەکانیشمان دەوێت. هەندێ لەسەر ئافرەتان بنووسە، ئەمە ئێستا زۆر گرنگە،لەم بارەیەوە هیچ کەسێك لەئێمە تێناگات".کلارایش ووتارێك لەژێر ناوی(شۆرش و ژنان) دەنووسێ.

سەفەرەکەی کلارا بۆ بەرلین بەناچاری هەفتە لەدوای هەفتە دوادەخرا، رۆزایش لەبەر ئەوەی بە دەستەی دەرهێنانی رۆژنامەکەوە بەسراوەتەوە، ناتوانێت بەرلین بەجێبهێڵێت.لەم کاتەدا بارودۆخەکە بەرەو خراپی دەچوو.رۆزا نامەیەکی تری بۆ کلارا دەنووسێت:" هەر چەند رۆژی جارێك لەلایەن بەرپرسیارەکانەوە بەخێرایی ئاگادارکردەنەوەمان پێ دەگات، من و کارڵ بەرادەیەك لەلایەن سەفاحەکانەوە چاودیری دەکرێین کە بۆ خەوتنیش بۆ ماڵی خۆمان نارۆین، بەڵکە هەموو شەوێك دەگەڕێین بۆ جێگایەك تێیدا بخەوین.

لەم ماوەیەدا رۆزا هیوای بەخۆدا کە لە هەفتەی ئاینده بارودۆخەکە"بەچاك یان خراپ"روونده‌بێتەوە،پاشان کلارا دەتوانێت بۆ بەرلین بێت. بەڵام لە هەفتەی دووهەمی مانگی یەنیوەری1919لە شتوتگارد،سپارتاکیستەکان زیندانی دەکران وکەسیش نەیدەزانی چییان بەسەر هاتووە.

لە رۆژی13/یەنیوەری کلارا بڕیاریدا نامەیەك بۆ رۆزا بنووسێت، لەبەر هۆی ئەمنیەتی هەمان نامە بۆ دوو ئەدرەسی جیاواز دەینێرێت، لەم نامەیەدا دەنووسێت:"خۆشەویستە گەورەکەم،تاقە رۆزاکەم،تۆ بڵێیت ئەم نامەیە، ئەم خۆشەویستیەم بە تۆ بگات؟.....سەرای هەموو شتێك...ئاخ رۆزاکەم ئەمە چ رۆژگارێکە ! . گەورەیی مێژوویی وبایەخی مامەڵەکردنی تۆم لە بەرچاودایە. بەڵام ئاگاداریم لەم بوارەدا، ناتوانێت بەسەر ترپەترپی دڵم سەربکەوێت.من ناتوانم زاڵ ببم بەسەر خەمخواردنی پڕ ئازارم ومەترسیم لەسەر ژیانی...من هەست بەئازار دەکەم و شەرمەزارم لەوەی کە لەلای تۆ نیم و بەشداری لە خەباتی تۆ ناکەم...دوێنێ رۆژنامەکان هەواڵی دەستگیرکردنی تۆیان کرد بەدەست چەتەکانی حکومەتەوە. ئەم هەواڵە رووخاندمی، بۆ ئێوارەکەی هەواڵەکەیان بەدرۆخستەوە، هەناسەی ئاسوودەبوونم هەڵکێشا وخۆمم بە هیواوەوە بەستەوە...توند لەئامێزت دەگرم،بەدڵمەوە...کلاراکەت بۆ ئەبەد".

رۆزا فریای خویندنی ئەم نامەیە نەکەوت. پاش تیرۆرکردنی رۆزا وکارڵ بەدەست سوسیال دیموکراتەکانەوە،کلارا نامەیەك بۆ ماتێڵدا یاکوپ دەنووسێت:"من لەو بروایەدا نیم ژیان بەبێ کارڵ ورۆزا بتوانێت بەردەوام بێت، لەدەرەوە رۆژ هەڵبێت... ماتێڵدا،ماتێڵدا، داخۆ دەتوانین بە بێ کارڵ و رۆزا بژێین؟. ئەم هەوڵدانە بۆ من یەك واتای هەیە، ئەویش ئەوەیە، ژیان ناوەرۆکی ئەوانی بدەینێ،بەهۆش وگیانی هەردوکیان لەنێو ولەگەل جەماوەر کار وخەبات بکەین، بەخەمخۆاردنێکەوە خەبات بکەین، بۆ ئەوەی گیانی غەدر پێکراوەکان بەڕابەرایەتی بمێنێتەوە. ئەمە وەك وەسیەتێکی رۆزایە بۆ من، شانبەشانی ئەمەش دەبی کارەکانی رۆزا کۆبکرێنەوەو بڵاوبکرێنەوە...

تیرۆرکردنی ئەم دوو کۆمونیستە بوو بە هۆی تورەیی ونارەزایەتی لە هەموو کۆڵانە کرێکارنشینەکانی ئەڵمانیا. لە کۆتایی ئەم مانگەدا کلارا لە شاری ئێسلنگن لەبەردەم هەزاران کەس ووتاری خوێندەوە، پاشان لە شاری شتوتگارد پرسە رێکخراو هەمیشە کلارا لەسەر ئەم رووداوە دڵتەزێنە قسەی دەکرد.

کلارا لەماوەی دوو ساڵ کەمتر دوو کارەساتی گەورەی بەسەر هات، ئەوەش مەرگی هەرە خۆشەویستەکانی بوو ـ جگە لەدوو منداڵەکەی کە زۆر خۆشیدەویستن ـ، یەکەم هاورێی ژیانی و دوو هاورێ خۆشەویستەکەی. لەم رۆژە بەدواوە پرچی سپی رووخساری کلارای پۆشیەوە، وەك ئافرەتێکی پیری لێهات،ئافرەتێك کە بۆ بیروراکانی هەتا دوا هەناسە درێژەی پێدەدات .

کلارا، پاش هەفتەی خوێناوی لەبەرلین ولەناوبردنی شۆرش ولەدەست دانی گیانی هەزاران کرێکار, چیتر باسی لە نەخۆشیبوونی نەکرد. لەم کاتەدا شۆرش لە هەنگاریا ودەسەڵاتەکەی بۆ چەند مانگێك درێژەی هەبوو،لە روسیاشدا سەرای تاوانەکانی دوژمنانی شۆرش وسەختی بارودۆخی ژیان بەهۆی ئابلوقەدانی ولاتە ئیمپریالیستەکان،دەسەڵاتی شوورای بۆلشەوێکان جێگیرتردەبوو، لە مانگی

مارس/1919لەچەندین شارو شارۆچکەکانی ئەلمانیا راپەڕینی چەکدارانە بەرپادەکرا،تەنانەت حکومەت بۆ لەناوبردنی کۆمونیستە چەکدارەکان فرۆکەکانیشی بەکارهێنا،تیرۆری گشتیان بەرپاکرد. بەم شێوەیە دەسەلاتی دیموکراتی بورجوازی سەرمایەدارەکان بە تیرۆر ولەناوبردنی شیوعیێکان جێگیربوو، دەستدرێژی ئەم تیرۆرە گەیشتە گیانی کلارایش، بەلام کرێکارەکان لە دوا چرکەدا رزگاریان کرد.

لەکۆتایی مانگی مارس/1919 کلارا لە سەرکردایەتی حیزبی شیوعی ئەلمانیا کاریکرد ولە هەمان کاتدا سەرنووسەری رۆژنامەی(ئافرەتانی کۆمونیست) بوو ـ ئەم رۆژنامەیە ئۆرگانی حزب بوو بۆ رێکخستنی ئافرەتە پرۆلیتارێکان.

لەدیسەمبەری1920بۆ سۆڤێت سەفەر دەکات. هەڵدەبێژرێت بۆ سەرکردایەتی کۆمونیستی ئینترناسیونال، لەبواری ئیئۆری شێکردنەوەی رەگ و ریشەی فاشیزم دەورێکی بالای هەبوو. لە 8مارس/11933بۆ ئاخرین جار لە راگەیاندنەکاندا قسەیکرد. لە20/یونی/1933تەوی لێهات وبەسەختی هەناسەی پێدەدرا. لەم کاتەدا باسی رۆزا لۆکسمبۆرگی دەکرد. لە کاتژمێری دووی بەیانی بزووتنەوەی ئافرەتانی کۆمونیست رابەرو تێکوشەری نەمری خۆی لەدەستدا.400هەزار کەس لە خەڵکی مۆسکۆ هاتن بۆ ماڵئاوایی لە کلارا. گەورەترین پرسەیان بۆ رێکخست. یەکەم جار فریتس هێکەرت وتارەکەی خوێندەوە، پاشان مۆلۆتۆڤ وئەمجار کرۆبسکایا ونوێنەرانی حزبە کۆمونیستەکانی جیهان وکرێکارە رووسەکان. پاشان لە دیواری کرێملن، لەتەنیشت کۆڕی کۆمۆنیستە بەناوبانگەکان نێژرا.

سەلام عەبدوڵلا ئیبراهیم

2001/2/15

سەرچاوەکان:1/کلارا زێتکین: دەربارەی مێژووی بزووتنەوەی ئافرەتانی پرۆلیتاری ئەلمانیا.

2/گیلبەرت بادیە: کلارا زێتکین–بیوگرافییەکی نوێ–.

بۆ خوشکە نەسرین شاکەلی لە گەڵ رێز...

1/ بە شێوەیەکی نموونەیی تاڵی کارەساتی ئەو کچەی خستووەتە بەرچاو. ئەمە خۆی لە خۆیدا نیشانەی بەرزی ئاستی تێفکرین وهەوڵدانی ئیمانسەی ژنانی کوردستان پێشاندەدات، واتە بەکورتێکەی: ئافرەتی کوردستانیش لە ئاستی رەخنە جیهانییەکانە بۆ بەربەرەکانی بیروبۆچوونە سواو و دواکەوتووەکانی سەدەکانی رابردوو دژ بە مافە سەرەتاییەکانی ئافرەتان وچیتر بێدەنگ نابن لە رووی تاوان دژی خوشکەکانیان. حزبە دەسەلاتدارەکانی کوردستان دەبێ مل بۆ داوا رەواکانی ئافرەتان بدەن و ئەو شەرمەزارییە لە ناوچەوانمان بسڕنەوە.

2/ بەبڕوای من ئەوەی درووست نەبێت لە بۆچوونەکانی نەسرین خان، بریتین لەم خاڵانەی خوارەوە:

*بەرێزی کارندەی بێدەنگبوونی ئەوانە دەکات کە باوەڕیان بە دیموکراسیەت هەیە، یا ئەو کەسانەی خۆیان بە رووناکبیر دەزانن. پێموابێت جەنابیشی دەزانێت و دەبینێت، کەوا سیستێمی دیموکراتی بانگەشەی مافی مرۆڤ دەکات، یاسا بۆ رێگرتن لە هەندێ لایەنی چەوسانەوەی ئافرەتان دەردەکات، بەڵام بەهەمان ئەندازە،زەمینە بۆ کوشتن، زەوتکردن، رفاندن و سووکایەتی بە ئافرەتان خۆشدەکات، بۆ نموونە(زۆربەی هەرە زۆری فیلمەکان –فیلمی کارتۆنیش دەگرێتەوە بۆ منداڵان–، جەنگ، زەوتکردن، سووکردن، کوشتن و زەبروزەنگ دژی ئافرەتان پێشاندەدەن، ریکلامی سەر جادەکان و دەیان گۆڤاری سێکس..هتد). مەبەستم لێرە ئەمەیە: دەسەڵات و پراکسیسی دیموکراتەکان، ئازادی بە گەواد ولەش فرۆشتن(بەرەسمی، سۆزانی بەرەش یاساغە، چونکە باج نادەن)دەدات. جا رەنگە"پیاوە دیموکراتە بەرێز وبەشەرەف وبەحورمەتەکان"بە قسە شتێك دژی چەوسانەوەی ژنان بڵێن، بەڵام هەرگیز لە گەڵ ئازادی بێقەید وشەرت وهاوسانی ژنان نین. تا ئەو رادەیە پشتگیری لە مافەکانی ژنان دەکەن، سیستێم و نۆرمەکەیان بپارێزن، ئافرەتانیش لە خزمەتی دەسەڵاتەکەیان بیر بکەنەوەو لە سنووری دیاریکراوەکانی دەرنەچن، لە هەموو بوارە سیاسی و ئەخلاقی و نۆرمی نێرانەکان بە گوێیان بکەن. ئەو ئافرەتانەی بیانەوێت تەختی تیرۆر و نابەرابێتیان بهێنێتە خوارەوە، بەناوی گەلەوە سەخترین سزا دەدرێن!

* سویسرا یەکێکە لەباشترین نموونەی دەسەڵاتی دیموکراتی، کەچی لە یەکێك لە کانتۆنەکانی، پێش چەند ساڵێك مافی دەنگ دان بۆ ژنان بە رەوا بینی!لەلانکەی دیموکراتییەت(فەرەنسا)، لە 1985وە ئافرەتان بۆیان هەیە کۆنتۆی بانقی تایبەت بەخۆیان هەبێت!لە ئەلمانیا پێش نزیکەی مانگێك، ئافرەتان بۆیان هەیە ببن بە سەرباز(بۆ نموونە: ینگ، ئەوە چەندین ساڵە ئەم مافە داوە بە ئافرەتان! ! !) بۆیە دەبوایە نووکی رەوای رەخنەکانی ئاراستەی پەتریارشەکان بکات. بەداخەوە زیاد لە پێویست ولەبەر نارۆشنی تێروانینی بۆ مەسەلەی چەوساندنەوەی ئافرەتان"سەری دەبێتە خولخۆلۆکە بۆ بیستنی رەفتاری سەیرو سەمەری خاوەن شەهادە وپلەی بەرزی خوێندن"لەبەر ئەم هۆیە: چەندین خاوەن شەهادەی بەرز هەیە لە خزمەتی دەسەڵات وسیستەمە تیرۆریزمەکانی دنیا؟ هەروا لەلایەکی ترەوە خۆیشی بەباشی ئەم خاڵەی پێکاوە لە نەموونە هێنانەوەی"...مامۆستای زانکۆ و جەنابی دۆکتۆر، هەر کات مەیلیان لێ بێت، سەفەری کوردستان دەکەن و لەو سەرەوە بە شۆخە بووکێکی نیوتەمەنی خۆیانەوە دەگەرێنەوە!"– لە گفتوگۆکەی رێگای کوردستان لە مانکی یازدەی/2000ناوی ئەم جۆرە ئەزدواجە ناوە: ئافرەت کڕین–!

*نەسرین دەنووسێت"... میللەتی گوڵ هەڵوەرێن، کانیاو لێڵکەر، ئاگردان کوێرکەرەوە، باڵسوتێنەری پەپولە، کەی میللەتە"هەڵەیەکی زۆر کوشندە دەکەن، بەوەی هەموو گەلی کورد مەحکوم دەکەن، وەك بڵێت تەنها کوردان ئەم تاوانە دزێو و وەحشیگەرییە دژی ئافرەتان ئەنجام دەدەن. بەم دەربڕینە وادەزانێت و وایشی پێشاندەدات. ئەمە راست نیە. دەسەڵاتی ئافرەتان دەکوژن، رسوادەکەن، دەرفێنن، زەوتیان دەکەن، وەك کویلەیەك، زۆر بە هەرزانی بازرگانی بە لەشیان دەکەن. لە باوکسالاری بنکەی ولاتانی"دیموکرات وپارێزەرانی مافی مرۆڤ"هەموو رۆژێك بەچەندین شێوە دەیان و

سەدان وهەزاران جار وڵاتەکانی ئۆروپادا، چگە لە بازاری چەکسازی، هیچ بازارێك هەیە، لە بازاڕی بازرگانی بە لەشی ئافرەتان گەرمتر بێت؟

بەرای من درووست ئەمەیە: دیموکراتییەتی باو لە لووتکەی سەرکەوتن و پێشکەوتنیدا، نموونەیەکی واقیعیە بۆ زەبروزەنگ دژی ئافرەتان، بۆیە دەبێت ئافرەتان درێژە بە(بیروبۆچوون ومێژووی نوێترین بزووتنەوەی ئافرەتانی جیهان بدەن، کە خۆی لە بۆچوونەکانی کلارا زێتکین، کرۆبسکایا، کۆلینتای دەبینێت و لە بزووتنەوەی ئافرەتانی کۆمونیست پێشاندەدات، خەبات بکەن). بە وانەی دەڵێن"باوی نەماوە"، بەهەموو راستگۆیی و بێشەرمییەوە دەڵێم" کاڵای دیموکراتییەت بەم شێوەیە هەیە بەقەد باڵاتانە! .لە گفتوگۆیەکدا لە گەڵ ژنێکی ئەکادیمی کورد لە(...) بە شانازییەوە باسی ئەندام بوونی دەکات لە رێکخراوی (یەکێتی ژنان لە دەوڵەتی...). هەر بۆ ئاگادارییەکی زیاتر، ژنانی فلیپین لە ساڵی 1972وەوە، خۆیانیان بەناوی بزووتنەوەی ئازادی ئافرەتان رێکخستووەو لەژێر ناوی(Makibaka)خەباتی چەکداری دەکەن. لە نووسینێکیاندا:"ئافرەتان لە کۆمەڵگای فەلیپین لەژێر سێ بار چەوسانەوە دەناڵێنن، یەکەم جار وەك بەشێك لە گەلێکی نیو کۆلۆنیال ونیو فئودالێ، دووهەم وەك بەشێك لە چینێکی چەوساوەو وەك ئافرەت لەژێر دۆمینی پیاوان."ولە نوسینێکی تریاندا هاتووە:"ئێمە خەبات دەکەین لە دژی ئیمپریالیزم، فئودالیزم، سەرمایەداری بیروکراتەکان و پەتریارشات(باوکسالاری). ئافرەتانی نیکاراگوایش بەهەمان شێوە خۆیانیان چەکدار کردووە، لە ئەلمانیادا بەناوی(رۆتە تسۆرا)خەباتی چەکدارانە دەکەن و لە هیندستانیش.

دەبێ ژنانی ئەمڕۆ، زیاتر لەهەر کاتێکی تر، رچەشکێن بن لە بواری نابووتکردنی ئەم سیستێمە، ئیلزیونە رەنگاورەنگەکانی داغون بکەن، ئەڵتەرناتیڤی ژیانێکی شایستە بۆ دایك وخوشك وهاوڕێ ومنداڵەکانمان مسۆگەر بکەن. گرنگ نیە پیاوە دیموکراتەکان قسە بکەن یا نا، گرنگ ئەوەیە ژنان خۆیان زیاتر بێنە گۆرەپانی خەباتی کۆمونیستی، فشار لە سەر حزبە کۆمونیستەکانیش بهێنن، چیتر مەکتەبی سیاسی و کۆمیتەی مەرکەزیان لە پیاوان پێك نەیەت.....

2001/2/18